

28. srpnja 2010.

Četnički spomenik u Srbu mora se žurno srušiti

U Srb je stiglo preko 700 bojovnika iz svih krajeva Hrvatske

Prosvjed u Srbu, 27. srpnja 2010., govor Josipa Miljka
Hrvati i Hrvatice, pozdravljam Vas u ime Hrvatske čiste stranke prava i ujedno postavljam pitanje svima nama, a i ovima gore, što se dogodilo u Domovinskom ratu, protiv koga smo mi ratovali, zašto smo ratovali i tko je uopće pobijedio. Ovaj spomenik kojim se slave pokolji nedužnih hodočasnika i svećenika i kojim se slavi tobožnji antifašizam, jest drska provokacija i pljuska svima nama, a od poraženih i antihrvatskih snaga koje raspiruju novu mržnju i polažu novo sjeme razdora i sukoba u našoj državi. Ali moram to sasvim otvoreno reći, mi od Srba drugo i ne očekujemo nego da mrze svaku hrvatsku državu, ali očekujemo od hrvatske vlade, Sabora i predsjednika države da poštuju demokratske stečevine hrvatskoga naroda koje smo mi izborili 1991, i 1995., u Oluji. A što oni rade, oni su se ovdje došli pokloniti četnicima, njihovim zločinima i na taj način oni pljuju po vlastitom narodu. To su najobičniji izdajnici, koji su zemlju doveli u ekonomski, nacionalni i moralni kolaps a sada joj žele zadati i konačni smrtni udarac, predstavljajući četnički antifašizam kao temelj hrvatske države.

Držimo da je ovime prijeđena granica našega strpljenja, da su ovim činom pale sve maske o namjerama vlasti i njihovih koalicijskih partnera, i da se ovime demistificira njihov tobožnji proeuropski put. U današnje vrijeme, kada su sve zemlje svijeta riješile svoje traume iz prošlosti, kada imamo i rezoluciju Vijeća Europe i Deklaraciju Hrvatskog sabora iz 2006., o osudi totalitarnih režima i njihovih simbola, nama se otvaraju nove rane, veliča se zločin nad Hrvatima, plasiraju se nove laži kojih smo se naslušali od 1945., do danas, i oni to zovu putem u EU. Braćo Hrvati, mi se više ne smijemo zadovoljiti pukim prosvjedovanjem, od toga nema ništa, vrijeme je za konkretne akcije. Ova vlast je sramota za Hrvatsku, ona je izdala i prodala sve što je vrijedilo, a sada nam i dušu želi prodati, kažimo toj bagri da je dosta bilo, pokušajmo im uskoro na Banske dvore.

Svi će oni nakon ovoga skupa i naših govora reći da mi ovo radimo zato što mrzimo Srbe i slične gluposti, ali to su njihove poznate i izlizane laži, oni su mrzitelji, oni svojom djelatnošću raspiruju međunacionalnu mržnju, a što bismo mi to trebali činiti, možda sve mirno promatrati, sramiti se što smo Hrvati, ispričavati se što smo ih pobijedili u ratu, kao što to čini ovaj kompozitor koji puzi po Beogradu i Republici Srpskoj, i kojemu u znak „poštovanja“ Tadić vraća pravoslavnu ikonu iz crkve u Dalju. Kada nas takvi vode mi se nemamo čemu nadati, ta kategorija za nas Hrvate od danas više ne postoji. Ostaje nam samo pouzdanje i nada u nas same, te snagu i razboritost našega naroda.

Srbi u Hrvatskoj kao manjina imaju prava koja kao takva ne postoje nigdje na svijetu, ali oni ni s time nisu zadovoljni, oni žele još. A da ta perverzija sa srpskim pravima u Hrvatskoj bude potpuna, oni su ujedno i manjina i konstitutivni politički faktor u Hrvatskoj, što nikako ne ide zajedno. Oni su

manjina kada treba konzumirati manjinska prava, a politički konstitutivni element kada treba sudjelovati u državnoj vlasti. Opet nam prodaju stare srpske teze i laži, koje su na žalost podupirali i neki hrvatski političari kroz povijest, o Hrvatima i Srbima kao jednom te istom narodu, ali svejedno unatoč tomu, za Srbe kao „isti“ narod traže se stalno dodatna prava i privilegije. Srbi jedino mogu biti nacionalna manjina u Hrvatskoj, i konzumirati sva manjinska prava koja imaju Hrvati u Srbiji i ništa više. Ne pristajemo na slugansku politiku, po kojoj je stanje u Hrvatskoj dobro ako to Srbi kažu i ako su oni prezadovoljni, to se mora prekinuti. Hrvatska će biti slobodno i zdravo demokratsko društvo tek onda, kada u njoj Hrvati budu sretni i zadovoljni, a onda i svi ostali.

Naši Hrvati koji žive u Srbiji nisu pucali po Beogradu, ali unatoč tomu nemaju nikakva prava tamo. Ovakva politika najviše šteti samim Srbima, ona ne vodi njihovoj integraciji u hrvatsko društvo, nego dezintegraciji. Sve ovo ne podržava ni srpski narod u Hrvatskoj, ovo rade četnički elementi koji se nalaze u hrvatskoj vladi i kojima nije stalo do suživota i mira između Srba i Hrvata. Zbog svega, tražimo rušenje ovoga sramotnoga spomenika zločinu, tražimo rušenje i svih ostalih četničko-komunističkih spomenika po Hrvatskoj, tražimo zabranu i kažnjavanje veličanja zločina nad Hrvatima, jasnu i nedvosmislenu osudu velikosrpskih zločina umotanih u antifaašizam, uklanjanje svih simbola toga zla i lustraciju i dekomunizaciju Hrvatske, te zatvaranje svih nelustriranih antihrvatskih kadrova raspoređenih u HDZ i SDP. Ukoliko se ovo ne dogodi, i Srbi konačno ne prihvate Hrvatsku kao državu hrvatskoga naroda a i kao svoju domovinu, onda uskoro možemo očekivati da će se Krvavi Uskrs 1991. slaviti kao ustanak srpskoga naroda u Hrvatskoj. Stoga pozivamo na razum dok ne bude prekasno.

22. srpnja 2010.

Savka: U Srbu se priprema miting velikosrpske mržnje

Oružana pobuna u selu Srbu 27. srpnja 1941. nije bio nikakav antifašistički ustanak. Tko danas to tvrdi, taj izvrće povijesne činjenice. Jer one govore da su pobunu u Srbu, i ne samo u njemu, nego i u drugim mjestima s većinskim srpskim stanovništvom, i u Hrvatskoj i u BiH, odnosno na području tadašnje NDH, organizirali četnici Draže Mihailovića, u čijim su redovima još u to doba bili i vodeći srpski komunisti iz tog područja. Cilj pobune bio je kristalno jasan - stvaranje velike Srbije prema projektu "Velike Homogene Srbije" četničkog ideologa Stevana Moljevića koji je nastao netom prije pobune te iste 1941. godine.

Glavni ciljevi četničke borbe u tom projektu jesu: "Stvoriti veliku Jugoslaviju i u njoj veliku Srbiju, etnički čistu i u granicama predratne Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine - Srema - Banata - Bačke.". Čišćenje državne teritorije od svih narodnih manjina (.) Stvoriti neposredne-zajedničke granice između Srbije i Crne Gore, kao i između Srbije i Slovenačke, čišćenjem Sandžaka od Muslimanskog življa, a Bosne i Hercegovine od Muslimanskog i Hrvatskog življa." Zapadna granica Velike Srbije bila je u svim velikosrpskim projektima najosjetljivije pitanje jer se na njoj konačno mora staviti točka na sve velikosrpske pretenzije za hrvatskim teritorijem. Dalmacija "mora da uđe u sastav Srbije". Ne treba spominjati da su četnici nakon te oružane pobune počinili niz zločina nad tamošnjim Hrvatima. Također ne treba valjda podsjećati

da je ustanak u Srbu za bivše Jugoslavije bio nametnut kao praznik u Hrvatskoj. Prvo, zato što je jugopolitika na čelu s Titom odlučila da ne može prva ustanička puška biti ispaljena negdje izvan Srbije, pa se moralo prvo slaviti u Srbiji. I drugo, nije se smjelo dati za pravo Hrvatima da su možda oni u Hrvatskoj prvi nešto učinili protiv NDH, nego je ustanički praznik bio odmah i srpski praznik. Poruka je bila i više nego dovoljna. Brezovica se samo uzgred spominjala, nigdje se nije obilježavala, nego tek nakon 1990., iako je i taj događaj sporan s povijesnog gledišta.

Valja zaboravne podsjetiti i na sjećanja Savke Dabčević Kučar ("Sedamdeset i prva '71: hrvatski snovi i stvarnost") koja je bila svjedok jednog takvog mitinga 1971. godine. Opisujući svoju borbu s dijelom srpskih partijskih kadrova, "stvarnih velikosrba i četnički nastrojenih Srba", opisala je, pod naslovom "Miting u Srbu", što se 27. srpnja 1971. ondje zbivalo i kako je ona osobno to doživjela:

"Jedan od izraza raspoloženja te skupine bio je miting u Srbu, na dan koji se slavio kao dan ustanka naroda Hrvatske, 27. lipnja 1971. (Savka je pogriješila datum, op.a.) U Srbu je (a vodila se rasprava je li tamo ili u Sisku počeo ustanak u Hrvatskoj) i prije bilo proslava, i sama sam im bila nazočna, i pučanstvo me dobro dočekivalo. Ali, događaj iz 1971. bio je osobit. Tu nije bilo bitno pokazati tko su Srbi u Hrvatskoj, nego i organizirano prikazati i dokazati da je tu srpska Hrvatska. Naime, razni visoki vojni funkcionari i drugi političari na službi u Beogradu, povezani s navedenom skupinom, organizirali su proslavu u Srbu kao svesrpsku proslavu. Bez našega znanja (znali smo samo da će organizirani i pozvati i Dražu Markovića, u to vrijeme predsjednika Skupštine Srbije) nekoliko su desetaka autobusa dovezli na taj dan Srbe iz Bosne, Vojvodine, i iz uže Srbije. I to će se ponoviti 20 godina poslije! Oni su, a ne toliko domaće srpsko stanovništvo, dali velikosrpski pečat toj hrvatskoj proslavi. Mi smo bili pozvani (i odazvali smo se) u punom sastavu. Bili su nazočni Vladimir Bakarić, Jakov Blažević, Pero Pirker, Miko Tripalo i ja, i mnogi drugi. Nikada, u cijelom svom sudjelovanju na mnogobrojnim sastancima, mitinzima, proslavama, nisam doživjela nešto slično. Bio je vedar, sunčan dan. Kad smo se pojavili na improviziranoj pozornici, na otvorenom, pred golemim mnoštvom ljudi (dovezenih), osjetili smo prema sebi zid otpora i mržnje. To je bio miting velikosrpske bodlje mržnje prema hrvatstvu i Hrvatskoj. Nikako ga drukčije ne mogu shvatiti!

Ovacijama su dočekali srbijanske predstavnike, posebice Dražu Markovića za kojeg se znalo da je protiv naše politike. Ovacije su priredili i Đoki Jovaniću, svojemu ratnom zapovjedniku. Hrvatskim predstavnicima (i govornicima) nisu pljeskali, jedva uljudno, čak ni Vladimiru Bakariću ni Jakovu Blaževiću. Ta manifestacija bila je dobro organizirana sa željom da nam se pokaže njihova snaga, a poruka je bila: Velikosrpsstvo je tu, iza nas!

S dna provizorne pozornice pošli smo prema naprijed, prema mnoštvu. Ljudi, dovučeni autobusima iz Bosne i Vojvodine i tko zna odakle sve, bili su umorni, znojni, pripiti (rana jutarnja rakija), s prijetećim raspoloženjem. Bili smo im tu - na dohvat ruke. Mi - za koje se tvrdilo da želimo ponovno "klati" Srbe u Hrvatskoj!

Pero Pirker je, uza me, bio nekako zbunjen, osjećala sam da se i on osjeća krajnje nelagodno. Bio je napet, ozbiljan, ukočen. "Pero" - šapnula sam mu pomalo šaljivo, kad su nam rekli da se pomaknemo naprijed - "sad se čuvaj, dolaze rajčice i jaja, bit ćemo kao Indijanci". Osjetio je da mu tim zapravo namještenim "zafrkavanjem" na vlastiti račun želim odagnati tjeskobu, pogledao me i odgovorio u istom tonu: "Ti pazi haljinu", aludirajući na moje novo odijelo. Osjetila sam da se umirio. Još sam prišapnula, opet šaljivo: "Ja ću se skloniti iza Jakova (Blaževića), pravo je da u Lici on - kao lički medvjed - strada." A Jakov Blažević je zaista poput medvjeda išao teškim korakom ispred nas prema samom rubu tribine. I, kad smo stigli do sama ruba, zbilja sam jednom trećinom tijela stala iza njega. Peru je, valjda od napetosti, uhvatio smijeh. Ali ukočenosti je nestalo, zahvalno me pogledao još jednom. Kad su počeli govoriti, opet ovacije Draži Markoviću, pa Đoki Jovaniću, i parole, parole, parole, Jugoslaviji, Titu, Partiji, bratstvu i jedinstvu i sl. - ali ne i Hrvatskoj. Jesam li to u svojoj zemlji, gdje li se to nalazim? - ogorčeno sam se pitala. Jesmo li mogli (morali) to spriječiti? I odmah zatim pomisao: e, bogme, nećete više!

U nogama sam osjećala kako bi najradije pobjegle. Ali kontrolna institucija u glavi radila je besprijekorno. Sjećam se da sam si neprekidno ponavljala: Boje nas se, u tome je stvar. Uzimaju nas ozbiljno. Mi smo u pravu, oni su opasni huškači.

U Zagreb smo letjeli velikim vojnim helikopterom, i samo se sjećam da smo u njemu - na povratku - svi šutjeli. Na tom sam mitingu najodređenije, odnosno najizravnije osjetila samu suštinu politike te skupine.

Na povratku u Zagreb zapisala sam u svoj notes: Miting uzbuđenja. Mrze nas, i ne će se libiti za četništvo proliti krv. Strašno? Smiješno? Opasno? Prijeteće? Sve to. Stvari se kreću prema raspletu!

Mnogo godina poslije događaji su potvrdili moje slutnje i sumnje."

Također treba podsjetiti da se u Srbu odigrao i veliki miting pobunjenih Srba 25. srpnja 1990., ne slučajno na dan kad je zakazana sjednica Hrvatskog sabora koji će usvojiti amandmane na još uvijek važeći Ustav iz 1974. godine. Cilj ustavnih promjena bio je ukidanje socijalističkih i komunističkih simbola i donošenje odluke o početku pripreme novog Ustava. Saborski zastupnici Srpske demokratske stranke Jovana Raškovića nisu željeli u Zagreb, nego su bili najaktivniji tvorci "Deklaracije o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Hrvatskoj" koja je prihvaćena aklamacijom na tom mitingu, koji je sam sebe proglasio prvim općim Srpskim saborom. Deklaracija je u pobunjenički program unijela dva glavna cilja: dvojni suverenitet i poseban teritorij. Na mitingu je bilo oko 150.000 Srba sa svih strana, među njima i Vojislav Šešelj, a neke od parola bile su: "Živio Milošević", "Ovo je Srbija", "Ne bojmo se ustaša", "Zaklat ćemo Tuđmana".

Obilježavanje ovogodišnje obljetnice pripremaju Srpsko narodno vijeće Milorada Pupovca i Savez antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske. Ove

godine čak će se održati pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, što i ne čudi ako se zna da je SDSS jezičac na vagi sadašnje HDZ-ove vlasti! A Vlada je u eri štednje dala i pozamašan novac za obnovu tamošnjeg spomenika. Uz šefa države Ivu Josipovića, u Srbu očekuju i predsjednika Sabora Luku Bebića, bivšeg šefa države Stipu Mesića, predsjednika SDP-a Zorana Milanovića, Vesnu Pusić, Damira Kajina.

Bez zaključka - zaključite sami što se tamo slavi.

Zvonimir Despot, Večernji list

24. lipnja 2010.

Povrede istine i državnog protokola na službenom potezu Brezovica- Srb

Sve su brojnije negativne reakcije na konmemoraciju kojom su predsjedali u nedjelju 22. lipnja 2010. predsjednici Republike i Vlade Ivo Josipović i Jadranka Kosor, u šumi Brezovici, kraj Siska, na dan prvog okupljanja nekoliko desetaka tamošnjih komunista protiv Nezavisne Države Hrvatske, što je naknadno proglašeno kao Dan antifašističke borbe. Na ovogodišnjoj konmemoraciji sudjelovalo je između 700 i 800 ljudi. Od njih, sedamdesetero bili su visoki dužnosnici državnoga vrha i čelnici raznih državnih ustanova, te oko 120 njihovih vozača i članova službe osiguranja. Istovremeno, sve se više saznaje u javnosti- iako su to mediji minimizirali- da je kod jezovite Jame Jazovke, kod Sošića, u Žumberku, istoga dana i u isto vrijeme, između 4.000 i 5.000 ljudi odavalo počast i sudjelovalo u misi za žrtve koje su u tu jamu (neke žive a neke mrtve) kriomice bačene po onim istim partizanima koji su se razvili nakon onog prvog partizanskog okupljanja upravo četiri godina prije. Ovdje, na konmemoraciji nije bilo niti jednog državnog predstavnika, tek su viđena dva dužnosnika Vlade i jedan član Hrvatskoga Sabora koji su se krili koliko su mogli od neidentificiranih snimatelja, jer da su se pojavili na nekoj od snimki osjetili bi posljedice službenoga bijesa. Ipak, po savjesti, usudili su se doći, što je danas u službenoj Hrvatskoj velika stvar!

Na konmemoraciji, misu je služio kardinal Vinko Puljić, nadbiskup sarajevski, uz dvadesetak svećenika katolika i dva grkokatolička svećenika. Prisustvovao je i glavni efendija Idriz Bešić, kao službeni predstavnik Mešihata islamske zajednice Republike Hrvatske. Iz jame je do sada izvađeno 480 kompletnih kostura, a smatra se da ih u dubinama ima još barem toliko. Radi se o žrtvama odvedenih iz bolnica, ranjenih vojnika, časnih sestara, nekoliko desetaka bolničarki i bolničara, te velikog broj drugih civila. Novine i televizija, ukoliko su išta izvijestili, učinili su to marginalno i s omalovažavanjem broja sudionika.

Protokol crvenih vremena

U Brezovici je održao govor nakon Josipovića i Kosor, veleposlanik Narodne Republike Kine u Hrvatskoj, gospodin Shen Zhifei. Vlada nije dovela ni engleskog veleposlanika, čija je zemlja najviše doprinijela- zapravo odlučila - pobjedu komunističkih partizana u Drugom svjetskom ratu kad je izgurala beogradske monarhiste, koji su bili jedini legalni saveznici Aleata, sve dok ih se po tajnom postupku nije iz savezništva eliminiralo. Nije govorio ni ruski veleposlanik, makar su ruske snage "oslobodile" Beograd i osvojile jednu četvrtinu područja smatranog jugoslavenskim, te u Zagrebu uz partizane imale svoju vojnu misiju 1945.

Netko u Vladi ili u Saboru očito je naknadno primijetio da je zagonetnim nastupom gospodina Shena Zhifeja počinjen ogroman gaf, pa su iste večeri informativni programi i dan kasnije sve novine (osim samo jedne izvan Zagreba) uklonili lik i riječ kineskoga predstavnika. Da bi stvar bila bizarnija, Shen Zhifei je s govornice rekao da su ovdašnji "partizani i Kina bili saveznici u ratu". Nije rekao "komunistički kineski partizani", nego Kina, a to je povijesna

teška neistina. Sve do 1947., jedina međunarodna priznata Kina bila je ona kojoj je predsjednik bio Chiang Kai Shek, a njemu nije bilo na kraj pameti priznavati komunističke partizane ili sklapati s njima savezništva nigdje na svijetu. Na drugu stranu, kineska vlada sa sjedištem u Nankingu priznala je NDH u mjesecu srpnju 1941.

Što nas čeka sada, nakon što su Josipović i Kosor uspostavili u Brezovici, godine 2010., savezništvo s nasljednicima Maovih demokratskih snaga?

A sada, drugovi, iz Zagreba krenite u Srb

Naredna velika crvena parada održat će se 27. srpnja, u selu Srb, za čije sadašnje srpsko paračetničko vodstvo je hrvatska Vlada dala milijunsku potporu, kako bi oni tamo nametnuli svoje javno znakovlje i spomenik. U pohodu četnika na Srb, Grahovo, Donji Lapac, Boričevac, Oštrelj, Drvar i Grahovac, na zapadu Bosne i na istoku Like, od 26.do 30. srpnja 1941., uopće nije bilo partizana niti ovih "antifašista" komunističke Zagreb uporno slavi. Bili su to čisti četnici, među njima nije čak bilo ni jednoga Hrvata, a odgovarali su Draži Mihajloviću, zapovjedniku snaga koje su preostale nakon bijega beogradske vlade u London, u travnju iste te godine.

U četničkom pohodu zaklani su župnici Waldemar M. Nestor (Drvar), Juraj Gospodinić (Bosansko Grahovo) i Krešimir Barišić (Krnjeuša), a sve crkve na tom području zapaljene su. U Drvaru je ubijeno 350 katolika i 200 muslimana (zaposlenih privremeno u drvenoj industriji).

O također užasnom pokolju u Boričevcu, srpski autor Gojko Polovina ("Svedočenje - Prva godina ustanka u Lici", knjiga tiskana u Beogradu 1988.) svjedoči:'Za nepun sat vremena Boričevac je bio u plamenu. U masi neboraca koji su to uradili, bio je toga momenta u pljački i palenju velik broj boraca. Od njih neki su kasnije postali ne samo sjajni partizanski borci nego i politički isto kao i vojni rukovodioci i komandiri. Nikad nisam niti hću javno pomenuti njihova imena." Polovina je bio četnički zapovjednik napada na Boričevac, a pokolj po zaseocima i brdima trajao je puna tri tjedna. U najavljenom proslavi u Srbu, 27.10.2010., u tom središtu kriminalnih operacija, slavit će se zapravo pokolj preko 2800 Hrvata, samo u tom razdoblju.

Martin Ivan Baljkas/HIC

13. svibnja 2010.

Za spomenik u Srbu više od dva milijuna kuna

Vlada je na današnjem zatvorenom dijelu sjednice odobrila iz proračunskih zaliha 2.163.267 kuna za obnovu spomenika u Srbu i 606.931,064 za predsjedničku inauguraciju

Pitanje koliko će koštati i tko će platiti inauguraciju Ive Josipovića puno se puta postavljalo. Vlada je u četvrtak dala odgovor: inauguracija je bila plaćena iz proračunskih zaliha, iako se govorilo kako bi trebala biti plaćena iz Ureda predsjednika, i za nju je izdvojeno 607 tisuća kuna.

Više od dva milijuna kuna Vlada je izdvojila i za obnovu spomenika u Srbu. Protiv obnove, tj. izdavanja proračunskih sredstava za nju nekoliko su se puta pobunili zavičajni klubovi Hrvata iz Like. Naime, spomenik u Srbu podignut je u spomen na ustanak od 27. srpnja 1941, kada se narod Like, prema službenoj povijesti, pobunio protiv fašističke okupacije.

No kritičari, potkrepljujući stavove povijesnim izvorima tvrde kako su pod krinkom antifašizma, pripadnici četničkog pokreta toga dana započeli genocid protjerivanjem i ubojstvima katoličkog i muslimanskog stanovništva Like.

Pritom je posebno stradalo jedino mjesto s većinski hrvatskim stanovništvom, Boričevac.

12. veljače 2010.

Spomenik četničkom zločinu nad Hrvatima podiže se u Hrvatskoj 2010. godine

U ponedjeljak, 8. veljače, održana je tribina Hrvatskoga kulturnog vijeća pod naslovom „Pokušaji rehabilitacije četništva u Hrvatskoj“. U prepunoj dvorani „Hrvatskoga slova“ govorili su povjesničar dr. sc. Zdravko Dizdar, ravnatelj Hrvatskog informativnog centra Ante Beljo i politolog Igor Ivašković u ime Udruge prognanih iz Priboja. Gospođa Jadranka Matašin iz Udruge prognanih iz Boričevaca nije mogla nastupiti, ali je njezin tekst pročitao gospodin Željko Tomašević. Uvodnu riječ imao je predsjednik HKV-a, književnik Hrvoje Hitrec.

H. Hitrec je u kraćem obraćanju objasnio povod tribine i dao sažeti povijesni prikaz.

Povod je namjeravano postavljanje spomenika u Srbu, visokog 28 metara, u slavu događaja od 27. srpnja 1941. i dana koji su slijedili – u slavu pokolja nad hrvatskim pučanstvom koji su izvršili četnici, a koji se blasfemičnom krivotvorinom želi podmetnuti kao „antifašistički ustanak.“

Podsjećajući na povijesne okolnosti koje su dovele do četničkoga pokreta, H. Hitrec se vratio u 19. stoljeće i citirao književnoga povjesničara Đuru Šurmina koji u knjizi „Hrvatski preporod“ kaže o stanju u Dalmaciji 1836.: „ Premda su se pravoslavni zvali Srbima po vjeri, po narodnosti su bili Hrvati ili Iliri, kao i u Hrvatskoj.“ Od toga vremena velik dio Vlaha doživio je preobrazbu. Pod utjecajem Srpske pravoslavne crkve postali su po narodnosti Srbi, što nikada dotad nisu bili, a njihovi su vođe vrlo brzo usvojili privlačne vizije pečke patrijaršije. Kako je SPC-u kao nositelju srbijanske državne misli bio imanentan ekspanzionizam, to je i srbizirano vlaško pučanstvo preuzelo ideju širenja na račun drugih naroda, u Hrvatskoj naravno na račun Hrvata, u Bosni i Hercegovini na račun Hrvata i muslimana.

U drugoj polovici 19. stoljeća strategija srpske politike u Hrvatskoj bila je zauzimanje pozicije konstitutivnog naroda, što joj je zahvaljujući hrvatskoj dalekovidnosti u jednom trenutku formalno i uspjelo, no srpski političari i nadalje nisu bili zadovoljni jer su taj svoj novostvoreni položaj smatrali nesigurnim. Naime, mogućnost da se Hrvatska jednoga dana osamostali, mogla je dovesti u pitanje i nov položaj Srba, pa su oni ubrzo postali saveznicima protivnika hrvatske samostojnosti.

Usput su jačali veze s maticom Srbijom i dobivali upute za vrijeme koje je dolazilo, znači za južnoslavensko ujedinjenje pod srbijanskom kraljevskom dinastijom, koje se i ostvarilo – zahvaljujući i opet dobrim dijelom zbunjenim hrvatskim političarima, ali i u atmosferi nasilja nad svima koji su se protivili ujedinjenju. Tada se javljaju i prvi snažniji obrisi četničkoga pokreta u Hrvatskoj, koji je pokret već imao dulju tradiciju u Makedoniji, na Sandžaku i Kosovu.

Četnici su u stvari poluvojni odredi velikosrpskog režima, a kako taj režim u Kraljevini SHS (Jugoslaviji) ima vojsku i žandarmeriju, četnici su pričuva koja se aktivira po potrebi.

Potreba se ukazuje osobito kada je na obzoru veća autonomija ili čak samostalnost Hrvatske. Stvaranje Banovine Hrvatske postaje crvena krpa za

već fanatizirane Srbe u zaleđu Dalmacije i u južnoj Lici, te oni već tada izazivaju nemire. Pojava Nezavisne Države Hrvatske za njih predstavlja katastrofu jer je kobna po velikosrpsku ideju, te zato četnici pribjegavaju teroru nad nesrpskim pučanstvom i ujedno zaokruživanju „svojega“ izdvojenog teritorija. Rezultat su genocidi nad muslimanima uz Drinu i u istočnoj Hercegovini, te nad Hrvatima u Dalmaciji i Lici.

To je, dakle, smisao i sadržaj takozvanog „antifašističkog ustanka“ svršetkom srpnja i početkom kolovoza 1941.

Podizati danas, 2010. godine spomenik zločinu, predstavlja tešku i sramotnu uvrjedu hrvatskom narodu i predstavlja drski pokušaj rehabilitacije četništva. A to se sve događa u demokratskoj Hrvatskoj, u nacionalnoj državi hrvatskoga naroda, u aranžmanu Ministarstva kulture RH znači Vlade RH, novcem iz državnog proračuna. (Kamen za spomenik bit će, doduše, uvezen iz Srbije!). Oni koji i nadalje drže da se tu radilo i antifašističkom ustanku, krivotvoritelji su povijesti, ignoranti ili jednostavno protuhrvatska klatež. Istina je ova: do podvajanja na „ustanike“, na Srbe četnike i Srbe partizane došlo je tek u jesen 1941. te je dakle genocid izvršila ideološki nedefinirana masa zatrovana mržnjom, a ako je i bilo kakve ideje osim zločina, bila je to misao nastavljanja umjetne monarhističke Jugoslavije. Tu ideju će u drugom obliku preuzeti i komunisti.

U zaključku: 27. srpnja 1941. zacrtan je put genocidnog zločina nad Hrvatima koji će završiti 1945. na Bleiburgu i Križnim putovima, što naravno ne može ekskulpirati ustaški režim i njegove zločine koji su se dogodili u međuvremenu. „Držim da je sada vrijeme za svojevrzni hrvatski ustanak protiv perverzne ideje podizanja spomenika u Srbu“, rekao je na kraju H. Hitrec, „ i da u tomu trebaju sudjelovati sve nezavisne hrvatske institucije, hrvatski intelektualci, a poglavito povjesničari, pa sigurno i hrvatski branitelji koji su, kao i prognanici, na svojoj koži osjetili neumrlog četničkog zlosilja koje se ponovilo devedesetih. Ali trebaju sudjelovati i oni političari kojima je razvidno da se radi o novom pozicioniranju Srba koji žive u Hrvatskoj. Tomu pozicioniranju potrebni su novi povijesni mitovi koji će biti razumljivi i svijetu oko nas, a što je privlačnije nego se proglasiti antifašistima.“

Dizdarove karte i dokumenti

Dr. Zdravko Dizdar priložio je svom predavanju niz zemljovida i dokumenata iz kojih je vidljivo na koje je teritorije računao četnički pokret, kako se pokret razvijao i kako je djelovao. U Srbiji su u četničkom pokretu bili i predstavnici radikala i demokrata, a odmah po „ujedinjenju“ šire se na Hrvatsku, gdje osnivaju primorsko-krajišku oblast i srijemsku oblast. Sjedišta su im u istočnoj Slavoniji Osijek i Vukovar („Vukovar je pao 1918.“, slikovito se izrazio Z. Dizdar). Posebna im je zadaća utjerivanje straha u kosti hrvatskim seljacima, pa Stjepan Radić piše kralju Aleksandru da je pretučeno trideset tisuća seljaka. U vrijeme diktature divljaju, osobito radikalska Srpska narodna stranka koja umjesto imena Jugoslavije želi da se država zove samo Srbija, a pismo da bude isključivo ćirilica. Četnički pokret u to vrijeme ima 500 000 članova, od toga 250 000 u Hrvatskoj, BiH i Vojvodini. Glavno četničko glasilo je „Jugoslavenska straža“, a u Splitu „Domovina“ u sklopu Orjune.

Na području gdje se nalazi mjesto Srb 1935. okuplja se oduševljena četnička mladež. Oko dvije tisuće četnika dolazi i na Livanjsko polje gdje izazivaju incidente, nekažnjeno, jer imaju zaleđe u vojničkim redovima (vrlo slično kao devedesetih). Formiraju i špijunske ogranke.

Kada dolazi do oblikovanja Banovine Hrvatske, uzrujani četnici stvaraju 1939. projekt „Krajina“, u prvom času kao kulturno društvo, sa zemljovidom koji obuhvaća i – Zagreb (!).

No, budući da je Zagreb još daleko, posvećuju se stvaranju autonomne jedinice koja obuhvaća Dalmaciju i Bosansku krajinu, osnivaju oblasne i gradske odbore (kao i devedesetih). Djeluje Srpski kulturni klub, SPC također organizira skupove, ali i Sokoli (jugoslavenski) kojima je kralj počasni predsjednik.

Na svršetku opširnog izlaganja, dr. Dizdar kaže o događajima u Srbu 1941. : „ U Srbu nije bilo vojske, bilo je samo nekoliko (tri) ustaških oružnika, koji su se povukli. Sve žrtve četničkih pokolja bili su civili, Hrvati. Nekoliko dana poslije vođe „antifašističkog ustanka“ već pregovaraju s Talijanima (dakle fašistima).

Beljo: knjige, činjenice i dokazi

Ante Beljo, ravnatelj HIC-a, koji se već dugo bavi i prešućenim četničkim zločinima, podastire knjige „ Sloboda ili smrt“ (odnosi Draže Mihajlovića sa saveznicima), „ Draža Mihajlović Memorial Book“, „ Hrvati Dinare“ itd. Glede događaja svršetkom srpnja 1941. dokazuje da se radilo o „ustanku“ za stvaranje Velike Srbije, a da u području Srba vlast NDH nikada nije zaživjela. Podsjeća da je tragedija započela u Drvaru, gdje su u tvornici „Šipad“ radili uz Srbe i Hrvati i muslimani, njih više od dvjesto – i svi su u to vrijeme poubijani. Nekako u isto vrijeme ili koji dan poslije, pošli su hrvatski hodočasnici za sv. Anu u Knin, a kada su se vraćali uskotračnom željeznicom, srpski četnici su ih napali u Trubaru, ubili i tijela im pobacali u jamu. Na jednak je način stradala i druga skupina hodočasnika, koju je predvodio župnik rodom Slovenac, što mu je spasilo život.

Čišćenje Hrvata se nastavlja. uništeni su i prognani u području Srba i Lapca, opustio je mnogoljudni Boričevac. Prognanike nitko ne zbrinjava, odlaze u okolicu Bjelovara i u istočnu Slavoniju.

Na pitanje tko su bili kolovođe zločina nad Hrvatima, otkriva se : najveći broj je rodom iz Like, oni koji su se dvadesetih preselili u Žednik kraj Subotice, a zatim vratili u „stari kraj“. Radilo se o tridesetak obitelji, među kojima je i ona Đoke Jovanića. Nikakvog partizanskog pokreta u to vrijeme nije bilo na tom području, a „lijevi“ se isključuju iz četničkih redove (ili likvidiraju, kao u Medaku u studenom 1941.) , a već i prije srpnja 1941. četnici se dogovaraju s Talijanima da se ne dopusti dolazak hrvatske vlasti, premda su Talijani formalni saveznici NDH.

Ivašković: Znete li gdje je Priboj?

Mladi politolog Igor Ivašković objasnio je onima koji ne znaju (a mnogi ne znaju) gdje je Priboj. To je mjesto u blizini Plitvica, na odvojkju ceste za Ličko Petrovo Selo., Ondje je po popisu 1911. godine živio 741 katolik, a još i 1940. bilo je ondje oko sedam stotina Hrvata. Samo jedna je srpska obitelj živjela među njima. U travnju 1942. istjerali su četnici sve hrvatske obitelji, a one su izbjegle u Ličko Petrovo Selo, gdje su muškarce pohvatali Talijani i odveli u logoru u Bakru (mnogi su ondje umrli). Priboj je nestao. Godine 1991. ondje su bile još tri obitelji, a 2001. samo – tri osobe, jer su one tri obitelji protjerali četnici devedesetih.

Vrlo je zanimljivo Ivaškovićevo izlaganje o (i osobnim) bliskim susretima sa sadašnjom, hrvatskom birokracijom, odnosno anarhijom, i „određenim

strukturama" koje sve čine da se Hrvati slučajno ne vrate u Priboj. Premda se točno zna tko je vlasnik zemljišta, sud odbacuje zahtjeve pozivajući se na članak o denacionalizaciji - traži, naime, da se priloži akt o podržavljenju zemljišta, što je nemoguće ispuniti. Kada Pribojci dan danas pokušavaju riješiti svoj status, hrvatski birokrat koji ima eurohrvatske i koalicijske upute, pita: „A ima li u vašoj udruzi Srba?“ Da ima, bilo bi drukčije, moglo bi biti galame... Danas u priboju živi samo jedna starica, u kući bez vrata.

Jadranka Matašić: Za pravedni i trajni mir

Ako niste čuli za Priboj kod Plitvica, za Boričevce ned. od Udbine vjerojatno ste čuli. Ondje je do drugoga svjetskog rata živjelo oko dvije i pol tisuće Hrvata. Svi su otjerani sa svojih ognjišta 31. srpnja 1941. Nikakvu naknadu nisu dobili do dana današnjeg, imovinsko-pravni problemi su isti kao u slučaju Priboja. Gospođa Matašić se pita (pita nas) komu se to podiže spomenik u Srbu, je li to poruka da je ubijanje dopušteno i jesu li srpski političari svjesni što rade. Znaju li da su čak i Đoko Jovanić i Polovina priznali da su se u to vrijeme „neke stvari otele kontroli“.

Hrvati su autohtono stanovništvo na području Boričevaca, i ne žele zaborav. Drže da se pravedni i trajni mir ne može uspostaviti ako se ne otkrije istina. Jadranka Matašić vrlo dirljivim riječima opisuje kako je te 1941. u noći punog mjeseca kao malena djevojčica bježala s obitelji iz Boričevaca i kako je 1948. kada joj je bilo trinaest godina sama došla u spaljeni grad, da vidi ostatke rodne kuće. Dolaze danas i ostali prognanici iz Boričevaca i njihovi potomci – dolaze na blagdan Male Gospe, dolaze iz svih krajeva. A nema kamena na kamenu.

U zaključku

Slobodan Uzelac, potpredsjednik Vlade RH, izjavio je da se spomenik u Srbu „nalazi u koalicijskom sporazumu sa Sanaderom.“ Lani se za 27. srpnja u Srbu okupila sva hrvatska ljevica. Znači, i „desnica“ (u navodima zato što HDZ više nije ni desnica, ni desni centar, odnosno ne zna što je i je li što uopće) i ljevica šalju poruku Hrvatima da je zločin nad njima dopustiv, a da četnike treba rehabilitirati.

Inače, spomenik će stajati 1,5 milijuna kuna. Događa se to u recesiji, kada hrvatske gardijske brigade ta ista politika šalje kućama jer nema novaca za njihov boravak u vojarnama.

Hkv

Četvrtak, 28. siječnja 2010.

Prosvjedno pismo protiv obnove spomenika u Srbu

SrbZbog protucivilizacijskog čina Vlade Republike Hrvatske počinjenog odobrenjem obnove spomenika četničkom fašističkom zločinu genocidnih razmjera započetom od četničke rulje u Srbu 27. srpnja 1941., i nezakonitosti Rješenja Vlade Republike Hrvatske o izdvajanju novčanih sredstava na teret Proračunske zalihe Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. u svrhu financiranja obnove spomenika u Srbu.

Obrazloženje

Potaknut vijestima koje se šire u hrvatskoj i inozemnoj javnosti o obnovi i državnom financiranju obnove spomenika u Srbu, na koju obnovu i financiranje

da je Vlada Republike Hrvatske pristala na ultimativni zahtjev potpredsjednika Vlade Slobodana Uzelca koji da je time uvjetovao ostanak stranke SSDS u vladajućoj koaliciji, a pozivom na odredbe Zakona o pravu na pristup informacijama, Vladi Republike Hrvatske sam 04. studenog 2009. postavio sljedeći upit:

1. Na kojoj je sjednici Vlade Republike Hrvatske od strane potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske Slobodana Uzelca odnosno SSDS-a podnijet (po našem mišljenju kažnjivi i za svaku javnu moralnu osudu) prijedlog odnosno zahtjev za donošenjem Odluke o obnovi i financiranjem obnove spomenika tobožnjem "antifašističkom ustanku naroda Like" u Srbu 27. srpnja 1941. godine?;

2. Na kojoj Sjednici je Vlada Republike Hrvatske usvojila prijedlog i donijela Odluku o obnovi i financiranju spomenika tom tobožnjem "antifašističkom ustanku" u Srbu?

3. Kolika su financijska sredstva u ukupnom iznosu i po stavkama odobrena u svrhu obnove i ponovnog otkrivanja spomenika „ustanku“ u Srbu i sa koje stavke Državnog proračuna za 2009. ili 2010. godinu?;

Umjesto konkretnog odgovora Vlade RH o svom aktu kojim je odlučila obnoviti i financirati obnovu spomenika, Vlada Republike Hrvatske svojim me dopisom KLASA:008-02/09-01/387, URBROJ:50402-01-09-02 od 11. studenog 2009. obavijestila, da je zahtjev prosljedila Ministarstvu kulture uz sljedeći tekst:

Poštovani gospodine Biškupić, temeljem Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“ 172/2003), članak 13., stavak 1., u pravitku dopisa ustupamo Vam na mjerodavno postupanje zahtjev g. Željka Tomaševića radi ostvarivanja prava na pristup informacijama. S poštovanjem, Zamjenica predstojnika ureda za odnose s javnošću i službenik za informiranje Vlade RH Martina Banić“. (Dopis Vlade RH dostavlja se i u pravitku ovog Prosvjednog pisma).

Dopisom Ministarstva kulture Republike Hrvatske Klasa: 008-01/09-01/0014, Urbroj: 532-02-01/1-09-02 od 17. studenog 2009, a zaprimljenim 25. studenog 2009., obaviješten sam sljedeće:

Poštovani, temeljem Vašeg zahtjeva za ostvarivanjem prava na pristup informacijama, i postavljenih pitanja dajemo sljedeći odgovor: Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. prosinca 2008. godine donijela rješenje o odobrenju sredstava na teret Proračunske zalihe Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu. Na teret posebnog dijela Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2008. godinu (Narodne novine, broj 28/2008 i 82/2008), Razdjela 025 – Ministarstvo financija, Glave 02506 Ministarstvo financija – ostali izdaci države, Aktivnosti 539019 – Proračunska zaliha, računa 3851 – Nepredviđeni rashodi do visine proračunske pričuve, odobrava se Hrvatskom restauratorskom zavodu u Zagrebu, iznos od 1.000.000,00 kuna, za obnovu spomenika u Srbu. S poštovanjem, Državni tajnik Zoran Šikić. (preslik u pravitku).

Iz postupanja Vlade Republike Hrvatske koja je kao prvonadležna o svom aktu izbjegla izravno dati točan odgovor u zakonskom roku od 15 dana (Zakon o pravu na pristup informacijama) te citiranog odgovora Ministarstva kulture RH, očividno je da je Vlada Republike Hrvatske pri donošenju akta o pristanku na obnovu i financiranju iz Državnog proračuna postupala nezakonito, slijedom čega se u njezinom postupanju ostvaruju sva bitna obilježja kvalificiranog kaznenog djela, zbog čega se ovaj dopis dostavlja na nadležno razmatranje i postupanje i Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Državnom uredu za reviziju te Pučkom pravobranitelju Republike Hrvatske, budući se ovdje raspolaže sredstvima poreznih obveznika.

Članak 30. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (N.N. broj 101/98, 15/00, 117/01, 199/03, 30/04), određuje da:

„Vlada donosi odluke, rješenja i zaključke o pitanjima koja se ne uređuju uredbama.

Odlukom se uređuju pojedina pitanja iz nadležnosti Vlade ili određuju mjere, daje suglasnost ili potvrđuju akti drugih tijela i pravnih osoba, te odlučuje o drugim pitanjima o kojima se ne donosi propis.

Zaključkom se utvrđuju stajališta Vlade u pitanjima provedbe utvrđene politike te određuju zadaće tijelima državne uprave.

Rješenjem se odlučuje o imenovanjima i razrješenjima te o drugim pojedinačnim stvarima iz djelokruga Vlade.“

Dakle, Vlada Republike Hrvatske ovim Zakonom nije ovlaštena rješenjem odlučiti o uređenju pojedinog pitanja, kao što je u ovom slučaju bilo uređenje pitanja obnove i financiranja obnove spomenika u Srbu s iznosom od 1.000.000,00 kuna na teret Proračunske zalihe Državnog proračuna RH.

Rješenje je akt niže pravne snage čak i od zaključaka kojim se samo utvrđuju stajališta Vlade, a ne rješavaju pitanja iz nadležnosti Vlade, niti određuju mjere.

Rješenjem je zakonito odlučiti jedino o imenovanjima i razrješenjima odnosno o drugim pojedinačnim pitanjima, dakle pitanjima koja se tiču statusa pojedinca/aca, a takva rješenja imaju pravnu narav upravnog akta protiv kojih je između ostalog dopuštena žalba, a nikako riješiti o raspolaganju sredstvima Državnog proračuna, i to još sa Zakonom namjenski određene osnove Proračunske zalihe. Svaki korisnik Državnog proračuna dobro zna, da mu Vlada RH može odobriti, bilo posebno jednogodišnje, bilo višegodišnje financiranje određenog projekta, jedino posebnom Odlukom Vlade RH!

Nadalje, i odredbom članka 4. Poslovnika Vlade Republike Hrvatske kao provedbenog akta niže pravne snage (N.N. broj 138/99, 16/00, 36/00, 105/00, 107/00-pročišćeni tekst, 24/01, 22/05, 68/07, 10/08), određeno je u kojim je jedino slučajevima Vlada ovlaštena odlučivati rješenjem:

Članak 4.

Vlada, kad je ovlaštena i u granicama svojih ovlasti:

1. donosi uredbe i druge propise;
2. donosi upravne akte;
3. donosi akte u vršenju vlasničkih ovlasti koje ima Republika Hrvatska;
4. donosi akte poslovanja;
5. donosi rješenja o imenovanju i razrješenju dužnosnika i državnih službenika, te članova drugih tijela koje imenuje i razrješava Vlada; ...

Prema citiranom odgovoru Ministarstva kulture Republike Hrvatske, očividno je i da je Vlada nezakonito odobrila novčana sredstva za obnovu spomenika u Srbu na teret Proračunske zalihe Državnog proračuna RH za 2008, budući je odredbama Zakona o proračunu (N.N. broj 96/03, 87/08) jasno određeno za što se isključivo smiju koristiti sredstva Proračunske zalihe. Odredbe članaka 45. do 48. ovog Zakona tako određuju:

Proračunska zaliha

Članak 45.

(1) U proračunu se utvrđuju sredstva za proračunsku zalihu.

(2) Sredstva proračunske zalihe koriste se za nepredviđene namjene, za koje u proračunu nisu osigurana sredstva, ili za namjene za koje se tijekom godine pokaže da za njih nisu utvrđena dostatna sredstva jer ih pri planiranju proračuna nije bilo moguće predvidjeti.

(3) Sredstva proračunske zalihe koriste se za financiranje rashoda nastalih pri otklanjanju posljedica elementarnih nepogoda, epidemija, ekoloških nesreća ili izvanrednih događaja koji mogu ugroziti okoliš i ostalih nepredvidivih nesreća, za izvršavanje sudskih odluka i nagodbi za isplatu naknade i rente te za druge nepredviđene rashode u tijeku godine.

(4) Sredstva proračunske zalihe iz stavka 2. i 3. ovoga članka mogu iznositi najviše 0,50 posto proračunskih prihoda bez primitka.

(5) Visina sredstava proračunske zalihe iz stavka 4. ovoga članka utvrđuje se zakonom, odnosno odlukom o izvršavanju proračuna.

(6) Sredstva proračunske zalihe ne mogu se koristiti za kreditiranje.

Članak 46.

(1) O korištenju sredstava proračunske zalihe iz članka 45. ovoga Zakona odlučuje Vlada, odnosno poglavarstvo do određenog iznosa, predsjednik Vlade, odnosno predsjednik poglavarstva i ministar financija.

(2) Visina korištenja sredstava iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se zakonom, odnosno odlukom o izvršavanju proračuna.

(3) Ministar financija obvezan je svaki mjesec izvijestiti Vladu, a predsjednik poglavarstva poglavarstvo o korištenju proračunske zalihe iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 47.

Vlada, odnosno poglavarstvo obvezno je polugodišnje izvijestiti Sabor, odnosno predstavničko tijelo o korištenju proračunske zalihe iz članka 46. ovoga Zakona.

Članak 48.

Ako se tijekom godine, na temelju propisa, smanji djelokrug ili nadležnost proračunskog korisnika, zbog čega se smanjuju sredstva, ili ako se ukine proračunski korisnik, neutrošena sredstva za njegove rashode i izdatke prenose se u zalihu proračuna ili na proračunskog korisnika koji preuzme njegove poslove.

Nadalje, Zakonom o izvršavanju državnog proračuna za 2008. godinu (N.N. broj 28/08, 82/08), odredbom članka 8., određen je iznos planiranih sredstava i iznos dopustivog raspolaganja proračunskom zalihom:

1. U proračunu su planirana sredstva proračunske zalihe u svoti od 467.683.00 kuna.
2. korištenju sredstava proračunske zalihe odlučuje Vlada.
3. Predsjednik Vlade može raspolagati sredstvima proračunske zalihe do pojedinačne svote od 500.000,00 kuna.
4. Ministar financija može raspolagati sredstvima proračunske zalihe do pojedinačne svote od 100.000,00 kuna.
5. Neutrošena sredstva iz ovog članka korisnik je dužan vratiti u proračunsku zalihu.

Iz citiranih odredbi Zakona o proračunu i Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH za 2008. godinu, očividno je da je Vlada RH, sredstva Proračunske zalihe nezakonito prenamijenila za svrhu potpuno drugačiju od Zakonom striktno određene, i još k tome u iznosu koji znatno nadilazi Zakonom dopušteni iznos raspolaganja (Predsjednik Vlade do 500.000,00 kuna, ministar financija do 100.000,00 kuna!).

Međutim, ovim se prosvjednim pismom nadležnim tijelima Republike Hrvatske i drugim primateljima pisma ne ukazuje samo na navedeno nezakonito, proizvoljno te stoga nesporno kažnjivo odlučivanje Vlade Republike Hrvatske, očividno usmjereno u cilju javnog zatajenja odluke o odobrenju obnove i uvjetima i načinu financiranja obnove spomenika u Srbu, a koje zatajenje ne bi

u tolikom stupnju moglo biti moguće, u slučaju zakonitog odlučivanja Odlukom Vlade RH koja podliježe javnoj objavi te tako postaje dostupna javnosti. Ova je istinita činjenica na žalost potvrđena i postupanjem Vlade RH povodom postavljenih upita o obnovi spomenika u Srbu o kojima Vlada RH svojim dopisom od 11. studenog 2009., nije željela izravno odgovoriti?!

Ovim se prosvjednim pismom prije svega ukazuje, kako tijelima Republike Hrvatske tako i međunarodnoj zajednici čijim će nadležnim tijelima biti dostavljeno (UN, EU), da je Vlada Republike Hrvatske pristankom na obnovu spomenika ustanku u Srbu 27. srpnja 1941. i dodjeljivanjem novčanih sredstava iz Državnog proračuna u tu namjenu, počinila nedopustivi te od hrvatskog društva i svjetske zajednice civiliziranih naroda neprihvatljiv protucivilizacijski čin obnove spomenika genocidnom četničkom zločinu započetom u Srbu 27. srpnja 1941. i okončanom potpunim istrebljenjem, potpunim „etničkim čišćenjem“ svega nepravoslavnog puka istočne Like i jugozapadne Bosne i zatiranjem zemljišnih međa i knjiga njihove privatne imovine!

Budući Vladi RH takva genocidna narav „ustanka“ u Srbu nije i ne smije biti nepoznata, ovakav civilizacijski sramotan i nedopustiv, kažnjiv čin Vlade RH, razlog je i „tajnovitosti“ postupanja Vlade RH.

Nadnevka 27. srpnja 1941. u mjestu Srb u Lici nije došlo do bilo kakvog antifašističkog ustanka ugroženog srpskog (pravoslavnog) puka protiv bilo kojih naoružanih vojnih ili redarstvenih postrojbi Nezavisne Države Hrvatske, niti protiv okupatorskih talijanskih vojnih postrojbi, niti protiv oružanih postrojbi bilo koje druge države članice tzv. „Sila osovine“. Tog je zlosretnog 27. srpnja 1941., započeo pokolj svega nepravoslavnog (nesrpskog) puka istočne Like i jugozapadne Bosne (katolika i muslimana), organiziran od pripadnika četničkog pokreta Draže Mihailovića, a u čijim su redovima u to vrijeme uistinu bili i vodeći srpski komunisti iz tog područja. Citat jednog od sudionika i organizatora pobune Gojka Polovine (Svedočenje, Prva godina ustanka u Lici, Beograd, 1988, str. 340. I 342.): „Za nepun sat Boričevac je bio u plamenu...ostaje činjenica da je u masi neboraca tog momenta u pljački i paljenju učestvovao i znatan broj boraca, od kojih su neki poslije toga bili sjajni ne samo partizanski borci nego politički i vojni rukovodioci, komandiri, komandanti. Nikad nisam niti hoću javno pomenuti njihova imena“.

Tog zlosretnog 27. srpnja 1941., nisu „ustali“ narodi Like, Hrvati, Srbi i drugi narodi Like, gospodo iz Vlade RH, kako se to zločinački podlo pokušava iskazati nazivom spomenika „spomenik ustanku naroda Like“!, već su tog dana, uistinu sotonskom mržnjom prema hrvatskom narodu i svakoj hrvatskoj državi ispunjeni, monstruoznim zločinom „ustali“ jedino srpski četnici, a protiv svekolikog hrvatskog civilnog puka toga kraja, smjerajući istrebljenje hrvatskog naroda u cjelini te protiv postojanja i obstanka bilo kakve hrvatske države!

Pokolj koji se nakon jugosrbske hegemonističke povijesne torture od 1945. do 1995., njoj unatoč i danas ponovno pokušava podvesti pod „antifašistički ustanak“, započeo je gospodo iz Vlade RH, postavljanjem balvana na prugu (jednako dakle kao i 1990.!) i zaustavljanjem vlaka s civilima hodočasnicima

muževima, ženama, djecom, starcima, svećenikom, te oružanim napadom na te nenaoružane hodočasnike koji su od svega „oružja“ imali samo krunice i molitvenike, a zajedno su sa svojim župnikom Waldemarom Maximilianom Nestorom, svi pobijeni i bačeni u jamu Golubinjaču i tako postali prve žrtve tog četničkog „antifašističkog“ pokolja (tako svjedoči partizan Stevo Babić u knjizi „Drvar 1941-1945 – Sjećanje učesnika“, Drvar 1972, II svez., str. 207-208: „...grupa Damjana Zeljkovića je na svoju ruku povela sve putnike ka Golubinjači i sve ih, bez ičijeg odobrenja, postrijeljala.“).

A primjerice tamošnjeg katoličkog župnika Gospodnetića rodom s Brača, „uhitili su 27. srpnja 1941. u 10 sati, sazvali zbor Srba ispred katoličke Crkve Sv. Ilije. Nabili mu na leđa magareći samar i jašili ga i to ispred njegove majke. Naložili su veliku vatru. Nabili ga na ražanj i pekli, te između ostaloga uz silnu krik i viku pjevali...” (Ante Mile Krvavica, „Svjedok sam četničkih zločina u Grahovu...” Nedjeljna Dalmacija, 10.08. 1995. Str. 15).

Ovim prosvjednim pismom nije moguće, ali ni potrebno bilo kome navoditi sve činjenično utvrđene zločine i potvrđene organizatore i sudionike tog četničkog fašističkog, a ne antifašističkog ustanka u Srbu 27. srpnja 1991., budući za to postoji dovoljno dostupnih povijesnih izvora, a da se ne prigovori bilo čijoj pristranosti, i svjedočenja Titovih generala i „narodnih heroja“ o toj srpskoj pobuni.

Svakako nije samo za napomenuti, već uistinu za iz svega glasa vrisnuti, da jama Golubinjača, pa jama u Dabinu vrhu kod Brotnja kod koje je poklan i u jamu bačen cijeli rod Ivezića (do tada je u tom selu živjelo je oko 70 obitelji Ivezića!), kao niti druge brojne kraške jame tog i drugih područja (do sada je popisano oko 1300 jama i masovnih grobišta!), jame pune nevinih civila mučenika, te duboke jame-grobnice djece, žena, mladića, očeva i staraca, žrtava mučkog četničkog pokolja ili „antifašističkog ustanka“, koji bi se po stranci SDSS, ali na žalost i po sramotnoj, nezakonitoj i kao takvoj, kažnjivoj rješidbi Vlade RH, nečuveno trebao slaviti i častiti monumentalnim spomenikom, još do danas nisu naravno istražene, jer ove su žrtve trenutnim političkim strukturama očevidno nedostojne spomena, a kamoli novčanih sredstava iz Državnog proračuna!. Ne samo da dostojanstvom svakog civiliziranog naroda i čovjeka, Vlada RH ne istražuju takva masovna grobišta te dostojanstveno pokapa posmrtnu ostatku žrtava i žrtvama podiže dostojanstvene spomenike, nego kako vidimo, Vlada RH nečuveno, za civiliziran i demokratski svijet sablažnjivo, odlučuje i financira podizanje spomenika njihovim zločincima!

Ukazujući i uvažavajući nesporne povijesne činjenice potvrđene vjerodostojnim pisanim dokumentima, da je samo s područja istočne Like južno od Udbine, u potpunosti istrijebljeno oko 21. 000 tisuća Hrvata katolika, da su njihova sela i Crkve gotovo do temelja uništeni, zemljišne međe preorane, a zemljišne knjige uništene (spaljene) u cilju zatiranja svakog traga njihova življenja na tom prostoru i njihova mogućeg kasnijeg povratka, što sve rezultira ne vraćanjem im njihove imovine do današnjeg dana i nemogućnošću povratka potomaka tih sasvim nevinih i izbjeglištvom srećom spašenih žrtava na svoja ognjišta, četnički ustanak u Srbu 27. srpnja 1941. uistinu je zločin genocidnih razmjera, čina i naravi.

Stoga naj snažnije iz dubine duše prosvjedujem, držeći da je s gledišta očuvanja i promicanja sveopće prihvaćenih civilizacijskih vrijednosti koje živi i želi živjeti i promicati današnja svjetska zajednica naroda, a koje nadam se i želim u to vjerovati, jednako tako žele promicati i hrvatske državne strukture u Europskoj zajednici naroda, vrijednosti utemeljenih na jasno usvojenim i snažno čuvanim prirodnim ljudskim pravima poput prava na sam život, slobodu i privatnu imovinu, kao i jasnu zabranu i osudu svakog nedemokratskog sustava ili snaga i veličanja bilo kojeg mirnodopskog ili ratnog zločina protiv čovječnosti, podizanje spomenika tobožnjem "antifašističkom" ustanku, a uistinu četničkoj agresiji koju su 27. 07. 1941. započele četničke barbarske horde (uz neskrivene prema hrvatskom narodu teritorijalno jasne simpatije i oružničku potporu talijanskih fašista) zvjerskim pokoljem vjernika hodočasnika i njihovih svećenika, a okončale mučkim istrebljenjem svekolikog do tada živućeg nesprskog puka na tom području te pljačkom i otimanjem im njihove imovine do današnjeg dana, duboko anticivilizacijski čin Vlade Republike Hrvatske, čin za svaku domaću i inozemnu osudu!

Hrvatsko društvo kao nesporno drevni baštinik najviših europskih i svjetskih uljudbenih vrijednosti i dosega, a posebno i kao skori dionik i baštinik takvih najviših društvenih vrijednosti Europske zajednice naroda, ne može i ne smije biti talac opstanka na vlasti bilo koje političke stranke ili vladajuće koalicije u Republici Hrvatskoj, ako joj se takav opstanak uvjetuje nedopustivim protučovječnim, protucivilizacijskim, kako domaćim tako i međunarodnim pravom kažnjivim, ultimativnim uvjetom bilo kojeg koalicijskog partnera, a u ovom slučaju stranke SDSS.

Stoga se ovo prosvjedno pismo dostavlja i nadležnim tijelima EU i UN-a, a od Vlade Republike Hrvatske se traži, da žurno razmotri povijesne činjenice glede četničke agresije u Srbu 27. srpnja 1941. (osnivanjem nepristranog Povjerenstva povjesničara) te donese Odluku o povlačenju odobrenih novčanih sredstava odobrenih iz Državnog proračuna i zabrani obnovu spomenika u Srbu, kako nakon Republike Srbije i Republika Hrvatska ne bi obnovom ovog spomenika službeno rehabilitirala četništvo i četnički pokret Draže Mihailovića kao antifašistički pokret, a sav svoj prestrašno mučenički pobijen nevini civilni puk istočne Like i jugozapadne Bosne proglasila fašistima.

Obnovom spomenika u Srbu toliki bi mučenički pobijeni, nevini i nenaoružani pravednici iz ljeta 1941. bili oglašeni fašistima, a njihovi ubojice, mrzitelji sotonskih čudi, nagona i nedjela antifašistima, a hrvatskom bi se narodu i svakoj hrvatskoj državi, slikovito rečeno zabio ne „nož u leđa“ nego „nož u srce“, jer ako se dopusti da hrvatski civil, nenaoružan seljak, žena, dijete, starac, suprug ili mladić iz 1941. postane fašist, onda je svaka dosadašnja ali i buduća agresija na hrvatski narod i hrvatsku državu ili sam spomen njezina postojanja dopuštena. Upravo tako su se takvi „srbski antifašisti“ i ponijeli i odnosili prema samom spomenu i postojanju slobodne hrvatske države sve do 1995. godine! Jednako kao i oni „antifašisti“ iz odreda „Dušan Silni“, koji su u zapadnoslavonskom selu Donji Mosti započeli prve pokolje hrvatskih civila već 08. travnja 1941, dakle i prije proglašenja Nezavisne Države Hrvatske koja im je uvijek služila kao „alibi“ za četničke pokolje, istrijebljene i protjerivanje hrvatskog naroda, dok je istinski razlog njihovih pokolja bila upravo sotonska, iracionalna mržnja prema hrvatskom narodu i uspostavi hrvatske države.

Razmatrajući i podsjećajući sve i na zlokobni upit SDSS-ovog zastupnika Milorada Pupovca: „A što vi to danas slavite?“, koji upit imenovani svake godine upućuje hrvatskoj javnosti povodom obilježavanja Dana pobjede i Domovinske zahvalnosti 05. kolovoza, hrvatski bi narod mogao očekivati, da bi sljedeći čin Vlade Republike Hrvatske u cilju održanja koalicijske Vlade na vlasti pod bilo koju cijenu, mogao biti podizanje spomenika „antifašističkim ustanicima balvan revolucije“ iz kolovoza 1990, odnosno 1991. godine. Koalicijski partner bi ih u takvu nužnost mogao s lakoćom uvjeriti, jer ako im kao antifašizam bude priznata četnička fašistička agresija započeta u Srbu 27. srpnja 1941. kada bili „prisiljeni ustati“ nožem, puškom, ražnjem i ostalim oruđem i alatom protiv svojih nesrpskih susjeda, nenaoružanih seljaka i svećenstva, ali naravno fašista, kako im onda „ustanak“ 1990/91. ne bi mogao priznat i slavljen i čašćen kao antifašistički ustanak, a u tom su „ustanku“ od 1990/91. do 1995. primjerice na Plitvicama i u Borovu Selu, bili „prisiljeni ustati“ snajperima i noževima protiv tijela, grla i očiju nesporno naoružanih redarstvenika, a ne više civila kao 1941. godine.

Potkrijepi takvog zahtjeva, očekivano će svesrdno doprinijeti i zastupnica Vesna Pusić, koja je također nazočila ovogodišnjem opskurnom okupljanju u Srbu, svojom ničim i nikad kažnjenom izjavom „da je Republika Hrvatska nastala na zločinu“. Ako je Republika Hrvatska nastala na zločinu, civilizirano je i obvezujuće žrtvama podići dostojni spomenik!

Tako ćemo po Miloradu Pupovcu, Slobodanu Uzelcu, Vesni Pusić i Vladi RH, poučeni o pravim, a ne pogrešnim nadnevcima narodnog i državnog slavlja, moguće uskoro ponovo slaviti 27. srpnja, i novo 17. kolovoza kao dane „antifašističke borbe“, a spomenike umjesto žrtvama, podizati četničkim „antifašističkim“ zločincima u slavnome Zrinu, Gvozdanskom, Španovici i drugim mjestima iz kojih je živući puk pobijen, ili prognan ako je uspio preživjeti pokolj, a mjesta razorena do temelja te naseljena Srbima!

Podsjećajući i na riječi zastupnika koalicijske stranke SDSS Milorada Pupovca izgovorene upravo na tom opskurnom i nekažnjenom okupljanju u Srbu 27. srpnja 2009. „da se krik naroda s ovog mjesta mora čuti“, poručujem Vladi RH i drugim primateljima ovog prosvjednog pisma, da se krik pobijenog mučeničkog naroda-pravednika toga kraja, vapijuće čuje i stalno sluša savješću svega čestita svijeta, a doprijet će i do savjesti „gluhih“, doprijet će i do Vaših ušiju, gospodo iz Vlade RH! „Jer kamen će progovoriti ako čovjek ne će! (Sveto Pismo)“

U tom pouzdanju želim vjerovati da Vlada Republike Hrvatske, poštujući zadane i obvezujuće vrijednosti današnjeg civiliziranog svijeta, svoje domaće i međunarodne obveze, ne će dopustiti obnovu i ponovno otkrivanje spomenika četništvu u Srbu pa gradeći time hrvatsko društvo na povijesnoj laži, a ne na povijesnoj istini, i ohrabrujući time očividno nikad savješću ne pročišćena i ne okajana srca jednog dijela hrvatskih državljana i pothranjujući im nadu u prvoprigodni novi zločin, ponovo posijati i obilato nahraniti sjeme razdora i budućih sukoba, kako među državljanima unutar Republike Hrvatske tako i među državljanima šireg prostora!

Uvažavajući navedene tvrdnje, zahtijevam žuran i pravičan odgovor Vlade Republike Hrvatske, kako na dio neodgovorenih upita od 04. studenog 2009., tako i o ukupnoj osnovanosti i zakonitosti odlučivanja Vlade RH o pitanju obnove i prenamjene sredstava Državnog proračuna za 2008. u svrhu obnove spomenika zločinu u Srbu.

Privitak: 1. Dopis Vlade RH od 11.11.2009.

2. Dopis Ministarstva kulture RH od 17.11.2009.

U Zagrebu, 26. studenog 2009.

Željko Tomašević, dipl.iur.

Potpisnici pisma:

1. DAMIR BOROVIČAK, dipl.ing, samostalni katolički publicist
2. JOSIP PEČARIĆ, akademik
3. IVE LIVLJANIĆ, veleposlanik u m.
4. JOSIP PAVIČIĆ, pisac i nakladnik
5. MARIJA PERKOVIĆ, dipl.iur.
6. Dr. STJEPAN RAZUM
7. KORNELIJA IVOŠ, službenica
8. ANTE ŠARE, dipl. ing., Predsjednik HUV-a
9. JANKO BUČAR, dipl. pravnik i književnik
10. Mr.sc. LJUBOMIR ŠKRINJAR
11. IVANA MARIJIĆ
12. KATARINA MARIJIĆ
13. PETAR MARIJIĆ
14. ANA MARIJIĆ
15. ANTE BELJO, Upravitelj Hrvatskog informativnog centra, zastupnik u Hrvatskom saboru od 1993. do 2003. godine.
16. NINA KRZNARIĆ, dipl.oec.
17. ZDRAVKO VLAJIĆ
18. JURAJ CIGLER, dipl. inž. građ., Čakovec
19. KAROLINA HRASTOVIĆ, vjeroučiteljica
20. Dr.sc. MARIO MIKOLIĆ, veleposlanik u m., Pula
21. VERA ČULJAK
22. PETAR BEZJAK, ekonomist, bivši predsjednik Hrvatskog studentskog zbora
23. GORDANA GALEŠIĆ, dipl.oec.
24. VLADO GLAVAŠ
25. DANICA GLAVAŠ
26. JAROSLAV STUČKA, Osijek
27. FRANJO DRAGAŠ, Hrvatski Institut za Preporod Kulture, Sv. Filip-Jakov
28. JADRANKA MATAŠIN, prof., Predsjednica Udruge Ličana Župe Borićevac i 346. članova "UDRUGE LIČANA ŽUPE BORIĆEVAC"
29. ANĐELKO KAČUNKO, svećenik, novinar i publicist
30. RADOVAN SMOKVINA
31. BRANIMIR PETENER, HOR - Hrvatski obranbeni red, Pročelnik
32. Prof. Dr. Fra ANDRIJA NIKIĆ
i 1101 član Hrvatskog kulturnog društva "NAPREDAK" Mostar
33. Prof. Dr. sc. MARIN ČIKEŠ, Sveučilište u Zagrebu, Rudarsko-geološko-

naftni

fakultet

34. ANTUN VUKOVIĆ, dipl.građ.teh., Stuttgart

35. NINOSLAV MOGOROVIĆ, predsjednik Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeničtva "KRASNA ZEMLJO"

36. JAKOV ROJNICA, Predsjednik Hrvatskog društva političkih zatvorenika Splitsko-Dalmatinske županije

37. Dr. sc. MILAN JELIĆ, ekonomist u m. , Argentina

38. Prof. dr. sc. JOSIP JURČEVIĆ, zaposlen kao viši znanstveni suradnik u Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar, predavač suvremene nacionalne i svjetske povijesti na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu i na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, PREDSDJEDNIČKI KANDIDAT NA PROŠLIM IZBORIMA ZA PREDSDJEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

39. MARKO MILINKOVIĆ, Varaždin

40. KRISTIJAN BRKLJAČIĆ, Kastel Stari

41. TOMISLAV VUKOVIĆ, novinar, Zagreb

42. ROBERT SERTIĆ

43. LILJANA KATIĆ, dipl. učitelj i teolog

44. DRAGO ZOVKO, dipl.iur.

45. ROBERT GLOŽINIĆ

46. MILAN ZANOŠKI, inž. cestovnog prometa, poduzetnik

47. CIKA MIKOLČIĆ, Prof., Zagreb

48. JOSIP MILIĆ, dipl.iur., tajnik Sveučilišta u Zagrebu u m.

49. LJERKA VUKIĆ

50. DR. ZVONIMIR ŠEPAROVIĆ, profesor emeritus, predsjednik HRVATSKOG ŽRTVOSLOVNOG DRUŠTVA

51. TOMISLAV ČOLAK, profesor, Knin

52. INES ČOLAK, učiteljica, Knin

53. Mr.sc. GORAN RUBIĆ, dipl.oecc.

54. IVAN BASTJANČIĆ, dipl.ing

55. ĐURĐICA BASTJANČIĆ, prof.

56. IVA BASTJANČIĆ, student

57. Prof. dr. sc. ANA MARIJA GRANCARIĆ, Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet

58. TVRTKO ANDRIJA MURSALO, veleposlanik RH u m., Vinogradi 97,10000 Zagreb

59. JASNA POLIĆ-BILIŠKO

60. RUŽICA ČAVAR, dr. stom. i dr. med., predsjednica Hrvatskog pokreta za život i obitelj

61. MATE ČAVAR, pjesnik i publicist

62. VINKO OSTOJIĆ, publicist

63. IVAN KOVAČ, politički izgnanik do 1991., dragovoljac Domovinskog rata, Zagreb

64. ANTE ZANETIĆ, bivši igrač HNK "Hajduk" Split

65. ALOJZIJE PETRAČIĆ, umirovljenik

66. MIRJANA MAJNARIĆ, oec. u m.

67. DUNJA GAUPP, Baden, Svicarska

68. OSVIN GAUPP, Baden, Svicarska

69. IVICA GRGIĆ, urednik portala „Lijepa naša Domovina“

70. IVAN STARČEVIĆ, dipl.ing.el. u m., Sarajevo

71. MILE PRPA, dipl.iur., slikar, pjesnik i kolumnist

72. JAROSLAV ROJNICA, politički zatvorenik, Split
73. MISKO MASLAĆ, Cleveland, Ohio, SAD
74. IVANKA ERŽEN, dipl.oec.
75. TOMISLAV DRŽIĆ, Prof., urednik „Hrvatskog lista“
76. MARKO MAGDALENIĆ, Prof., Katolički bogoslovni fakultet Zagreb
77. Dr. sc. JOSIP MATJAN
78. LJERKA PAZMAN, viši fizioterapeut, Samobor
79. FRANC BILIĆ, Prof.
80. MARTA MALINAR
81. HRVOJE MALINAR
82. Dr. IVO SOLJAČIĆ, profesor emeritus, Zagreb
83. Prof. Dr.sc. IVAN BIONDIĆ, Zagreb
84. JOŠKO ČELAN, novinar i publicist, Split
85. Mr. sc. EMIL ČIĆ, Zagreb
86. TOMISLAV STOCKINGER, dipl.iur., Zagreb
87. BORIS GAŠPAR, Švicarska
88. Dr. ing. MARIJAN PAPIĆ
89. Mr.sc. ZORKA ZANE, politička zatvorenica
90. MAJA RUNJE, Prof.
91. VJERA RUŽEVIĆ, umirovljenica
92. RUDI TOMIĆ, žurnalist, autor i nakladnik, dopredsjednik Saveza Hrvata BiH u Kanadi
93. MARIJA MARKIĆ, CTC
94. SLOBODAN MARKIĆ, P. Eng.
95. DAMIR TUČKAR, dipl.ing., Zagreb
96. JULIJE DEROSI, književnik
97. ZLATA DEROSI, Prof.
98. ANTE BRČIĆ, novinar, Zagreb
99. JOSIP GRGIĆ, mag. oec.
100. IVAN BALIĆ
101. LILI BALIĆ
102. PETAR MLADINIĆ
103. IVO DUŽEVIĆ
104. Mr.sc. WANDA JURIŠIĆ-KETTE, dipl.ing.
105. Mr.sc. BORIS KETTE, dipl.ing
106. DAMIR PRIMORAC, Zaventem, Belgija
107. Dr.sc. ZVONIMIR JANOVIĆ, sveučilišni profesor u m.
108. ZORAN MATULIĆ
109. MANDA MATULIĆ
110. STJEPAN LAMZA
111. ANTE GRBIĆ, Zadar
112. RADOJKA GRBIĆ
113. ANTE GRBIĆ, student
114. ANTONIA GRBIĆ, student
115. IVICA ŠKILJO, dipl.ing., Split
116. J. IVAN PRCELA, Hrvatski javni djelatnik i pisac, Cleveland, SAD
117. DARKO KOLIĆ, Švicarska
118. MELANIE KOLIĆ, Švicarska
119. NATHALIE CERINA, Švicarska
120. VESELKO RAVLIĆ, Švicarska
121. IVKA RAVLIĆ, Švicarska

122. IVAN RAVLIĆ, Švicarska
123. ANTE DRMIĆ, Švicarska
124. JOSIP ŠOKAC, Švicarska
125. PETAR KRUŽIĆ, dr.st., Stuttgart
126. PETAR HINIĆ, predsjednik Hrvatske kulturne zajednice, Stuttgart
127. Don MILJENKO BABAIC
128. Mag. JASMINKA P. PETTER
129. MILJENKO STOJIC, književnik i novinar
130. IVICA LUETIC, novinar
131. FRANO GRBAVAC
132. MLADEN ZELIC, Prof. dipl.ing.
133. MATO ARTUKOVIC
134. TOMISLAV BERAM, Predsjednik hrvatskog međudruštvenog odbora za zajedničku suradnju u N.S.W. Australia i tajnik HOP-a Područnog odjela za Australiju i Novi Zeland
135. TOMISLAV NÜRNBERGER
136. HRVOJE ŠABAN
137. BLAŽENA MAGDIĆ
138. IVAN MAGDIĆ, umirovljeni časnik HV-a
139. KREŠIMIR KRIŠTO
140. ANDRIJA MAŽIĆ
141. MIROSLAV ZEMLJAK
142. ANTE MATIĆ, ing. el., predsjednik SHP
143. FRANJO TALAN
144. ŽELJKA ZNIDARČIĆ, dr.sc., dr. med.
145. TOMISLAV PAVIČIĆ, dipl. ing.
146. JELENA (JEKA) PAVIČIĆ,
147. MARIJA RUKAVINA, poduzetnica
148. MARIJA MAGDALENA MATASIĆ, nutr.diet.
149. Dr. RADOSLAV MARIĆ, auktor i nakladnik
150. STJEPAN KOVAČ, prevoditelj
151. MILE TOMINAC, poduzetnik
152. MARIJA VUKIĆ, Gospić
153. IVAN VUKIĆ, Gospić
154. STELA ŠIKIĆ
155. JOSIP PAPKOVIĆ, dipl.ing.fiz.
156. MLADEN KRIŽANIĆ, Karlovac
157. SLAVEN PEROVIĆ, muzejski savjetnik, Zagreb
158. JOSIP MILJAK, predsjednik Hrvatske čiste stranke prava
159. DANIEL M. ZAKARIJA, dia. aia.
160. IVICA RELKOVIĆ, Hrvatsko odgovorno društvo
161. Prof. dr. sc. ZVONIMIR RADIĆ
162. MARKO ŠIMAT, Zadar
163. STANKO POPOVIĆ, redoviti profesor fizike Prirodoslovno matematičkog fakulteta u Zagrebu, član HAZU
164. KATA JELOVČIĆ, dipl.iur.
165. Dr.sc. MARKO KRZNARIĆ, dr.vet.med.
165. BORIS PREBEG, predsjednik udruge HOZ JAZOVKA
166. BORIS MIHALJEVIĆ, član HOZ-a Jazovka
167. IVAN ŠEBALJ, član HOZ-a Jazovka
168. ANDREJ ŠEBALJ, član HOZ-a Jazovka

169. BRANKO SLAVIĆ, član HOZ-a Jazovka
170. ANTO JURENDIĆ, član HOZ-a Jazovka
171. DRAGAN VUKELIĆ, član HOZ-a Jazovka
172. VERA VUKELIĆ, član HOZ-a Jazovka
173. IGOR VUKELIĆ, član HOZ-a Jazovka
174. MLADEN VUKOVIĆ, Split
175. MILE PEŠORDA, književnik i urednik
176. ZLATKO JELINIĆ, hrvatski Radio Vancouver-urednik i voditelj programa
177. Dr. sc. MARTINI IRA GLOGAR, doc. TTF
178. KATA ANDRIJEVIĆ
179. OSKAR ŠARUNIĆ
180. DAMIR KALAFATIĆ, dipling.kem. u m.
181. MARIJA KALAFATIĆ, dipl.ing.kem. u m.
182. JADRANKA LUČIĆ, Tajnica Hrvatskog žrtvoslovnog društva
183. MARIJA SLIŠKOVIĆ, Predsjednica udruge Žene u Domovinskom ratu
184. VERA UGLEŠIĆ, prof., Zadar
185. ŽELJKO SOLDO, ing.el., Zagreb
186. IGOR IVOŠ, student
187. GORDANA SMITKA, poduzetnica
188. MARIJAN SMITKA, umirovljenik
189. BRANKO DUBOKOVIĆ, dipl.ing.
190. DRAGUTIN ŠAFARIĆ, Velenje, Slovenija
191. Prof. dr. sc. Pater VLADIMIR HORVAT, profesor FFDI u m.
192. Prof. dr. sc. ZENUN SKENDERI, Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zavod za projektiranje i menadžment tekstila
193. Prof. dr. Fra ŠIMUN ŠITO ČORIĆ
194. Dr. sc. NIKOLA JELOVAC, psihijatar, Split
195. ANITA BLAŽEKOVIĆ, predsjednica Povjerenstva za popisivanje prešućenih hrvatskih žrtava 2. svjetskog rata i poraća s područja Bjelovarsko-bilogorske županije
196. MIROSLAV DOREŠIĆ, fizičar, IRB
197. Fra ZLATKO ŠPEHAR, OFM
198. ANTE VUNIĆ, umirovljenik, Stankovci, bivši Predsjednik Vlaams-Kroatische vriendschap/Belgija
199. ANTE PRIBUDIĆ, dr. stom.
200. Mr. NIKOLA BIĆANIĆ, publicist, Zagreb
201. MARIJA BIĆANIĆ, umirovljenica, Zagreb
202. Ing. IVAN BIĆANIĆ, Zagreb
203. ANTE ČESIĆ
204. MATEA MAJA PERKOVIĆ
205. MARIJANA ČORIĆ, doc. dr. sc., dr. med.
206. Mr. sc. FERDO ČOLAK, prof., Njemačka
207. MARINKO MARKIĆ
208. ALOJZIJE PETRAČIĆ, umirovljenik
209. DUŠKO ABRAMOVIĆ, Toronto, Canada
210. NEVENA ABRAMOVIĆ, Toronto, Canada
211. NIKOLA MULANOVIĆ, umirovljenik, Mokošica
212. Dr. sc. Tanja Pušić, izv. Prof.
213. ANĐA LOVRIĆ, Prof.

214. NIKO BOŠKOVIĆ, dipl. ing.
215. ZVONIMIR PANDŽIĆ, dipl. ing.
216. dr. med. JAGODA ŠARUNIĆ-GULAN, spec. Epidemiolog
217. ing. VID RAGUŽ-VIDRA, dragovoljac Domovinskog rata sa SVIM pripadnicima
postrojbe „Glavska 11“ – Dubrovnik
218. IVANA HABERLE, predsjednica Udruge „Žene u Domovinskom ratu – Zadar“ i
55 članica Udruge
219. Dr. sc. MARKO KRZNARIĆ, London
220. IVAN ĆOSIĆ-BUKVIN, povjesnik, pučki pisac, Vrbanja
221. JOSIP PAVIČIĆ, Zagreb
222. ĐURĐA PAVIČIĆ, dipl. oec., Zagreb
223. HRVOJE PAVIČIĆ, dipl. ing. naftnog rudarstva, Zagreb
224. IVONA PAVIČIĆ MEIER, Prof., Zagreb
225. IVICA PAVIČIĆ, Zagreb
226. EDUARD MIHOLIĆ, Zagreb
227. Mr. sc. FERDO ČOLAK, prof., Njemacka
228. MARINA KRALIK, prof.
229. CVITANIĆ DAVOR, dipl.ing.
230. CVITANIĆ FANIKA, dipl.ing.
231. MARIJA ARTUKOVIĆ ZELIĆ, dipl.ing
232. SLAVICA TROHA, prof u mirovini
233. ŠANJA MAMIĆ, d.i.g.
234. ŽELJKO TURIĆ, Predsjednik UP SG SOD "Damir Tomljanović - Gavran"
235. RENATO MILIĆ, umirovljeni dragovoljac Domovinskog rata
236. DIJANA MARINIĆ, farmaceutski tehničar
237. MARIN MARINIĆ, učenik
238. MARIO PEHAR, dipl. ing. poljoprivrede, Essen, Njemacka
239. IVAN VUKELIĆ, Zadar
240. GORAN JAMAN, DRRR Team LUBERO - KANYABAYONGA
241. ANKA PEROVIĆ
242. VELJKO PEROVIĆ
243. DINKO MARIN, prof.povijesti, Zadar
244. ZLATKO PINTARIĆ, Dipl. ing. FH
245. MARIO PEHAR, dipl. ing. Poljoprivrede, Essen, Njemacka
246. MARIJA KALAFATIĆ, dipl.ing. kemije, u mirovini
247. DAMIR KALAFATIĆ, dipl.ing.
248. IVICA FONTI, Hrvatski Radio Melbourne, Australia
249. IVO MATANOVIĆ, Zadar, predsjednik Zdruga udruga Hrvatskih političkih
uznika
250. IVANKA MATANOVIĆ, Zadar
251. HRVOJE MATANOVIĆ, Zadar
252. MARIJAN MAJSTOROVIĆ, novinar i publicist
253. MIJO ŠIMIĆ, dipl.ing
254. IVAN KLARIĆ, umirovljenik, 10000 Zagreb, Šenoina 6
255. VESNA KAROGLAN, Imotski
256. ROBERT BALIĆ, dipl. ing., organizacijski tajnik HSP Dr. Ante Starčević
257. Prof. dr.h.c. NIKOLA DEBELIĆ, veleposlanik u m.
258. ZORICA RUKAVINA, prof.
259. TOMISLAV RUKAVINA, dipl. ing. gradj.

260. FRANJO ZADRAVEC, Zagreb
261. MIRNA ZADRAVEC, Zagreb
262. DAVOR RUKAVINA, poduzetnik, Zagreb
263. ZVONIMIR RUKAVINA, poduzetnik, Zagreb
264. SUZANA RUKAVINA, službenica. Zagreb
265. PAULA TOPOLOVAC, službenica, Zagreb
266. ANIKICA MAJETIĆ, umirovljenica
267. ANATE MAJETIĆ, dipl. iur. Mirovini
268. VLASTA ZUBČIĆ, dizajner, Zagreb
269. VLADIMIR MAGDIĆ, umirovljenik, Ogulin
270. ZDRAVKO KNEZ, hrvatski branitelj, Ogulin
271. MARIJA KNEZ, umirovljenica. Ogulin
272. MILAN MILINKOVIĆ, umirovljenik, Gospic
273. MATIJA LASIĆ
274. KREŠIMIR LASIĆ
275. akademik STJEPAN BABIĆ, Zagreb, Babonićeva 52
276. NIKOLA ŠTEDUL
277. SHIRLEY HELEN ŠTEDUL
278. MARINKO MARKIĆ
279. IVO SUŠA, Zagreb
280. MLADEN NOVAK, Zagreb
281. MLADEN VUKOVIĆ, Split
282. MICHAEL PACK, Croatian World Congres – UK
283. NEVENKA RAŠKAJ, dipl.ing. Zagreb
284. DUŠKO ABRAMOVIĆ
285. Mr.sc. MARINA PERIŠA, prof
286. DRAŽEN KELEMINEC, političar
287. SLAVKO GALIOT, prof., dipl. arheolog,
288. Udruga oboljelih branitelja Domovinskog rata, predsjednik Prof. Slavko Galiot
289. ALOJZIJE KOKORIĆ, ing.Tribunj
290. Don VJENCESLAV KUJUNDŽIĆ, Split
291. BLAGO ZOVKO, Cleveland, Ohio
292. Mr. sc. DAMJAN KOREN
293. ČULIĆ ZDRAVKO
294. ČULIĆ DRAGICA
295. BERTOLE RUDOLF
296. LEOPOLD JOSIP
297. ČULINA IVKA
298. ŽULJEVIĆ ZVONIMIR
299. BOŠKOVIĆ FRANJO
300. BOŠKOVIĆ LJUBICA
301. BLAŽUN IVAN
302. BLAŽUN MARIJA
303. POŽEŽANAC ZVONIMIR
304. POŽEŽANAC BRANKA
305. JURIĆ MARICA
306. PALAMETA PERO
307. ŠOŠTARIĆ VLADIMIR
308. DOMIN VLADIMIR
309. GABRIŠA DRAGUTIN

310. BABIĆ MARIJA
311. GULIŠ JOSIP
312. Dr sc. DUJMOVIĆ IVAN, prof.
313. SONJA BAČIĆ
314. BORIS BAČIĆ
315. ANTONELA TOMIĆ
316. ALFRED OBRANIĆ, predsjednik, za Hrvatsko društvo političkih zatvorenika
317. VLADIMIR BIONDIĆ, dipl.iur. Zagreb, Bukovačka 159
318. Dr. sc. MILJENKO BULJAC
319. JURE FRANCETIĆ, La Plata, Argentina
320. DARIO KRUIHEK, Zagreb
321. DRAŽEN KASPAREK , umirovljeni dočasnik, 60% invalid Domovinskog rata, predsjednik „Udruge Hrvatski dragovoljac 1991 (UHD91)“
322. JOSIP GRILEC, Zagreb, Kutnjački put 9
323. Dr. sc. IVO VELIĆ, znanstveni savjetnik
324. ILIJA ŠIKIĆ, pjesnik, Basel Švicarska
325. MLADEN SCHWARTZ
326. ANA LUČIĆ
327. VERA VALČIĆ BELIĆ, književnica, Vancouver
328. Mr.sc. DRAGUTIN IVANČIĆ
329. Dr. TOMISLAV DJURASOVIC, München, Njemacka
330. Mr. sc. ĐURO ŠKVORC
331. NAJA ŠEBALJ, predsjednica udruge "Hrvatska mreža domoljuba"
332. VESNA DOŠEN, Hamilton, Kanada
333. ZVONIMIR R. DOŠEN, Hamilton, Kanada
334. Prof. Dr. VLADIMIR KATOVIĆ
335. Mr.sci. DRAGAN HAZLER
336. Dr.sc. PETAR VUČIĆ, akademik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u dijaspori (HAZU-D) u Bazelu
337. ZLATKO PINTARIĆ,Ch. du Praly 16,1796 COURGEVAUX
338. MARIJA BUKOVSČAK, Hamilton, Kanada
339. DRAGA SLIŠKOVIĆ, Hamilton, Kanada
340. FILIP TURČIĆ, Hamilton, Kanada
341. VLASTA TURČIĆ, Hamilton, Kanada
342. VLADIMIR TURČIĆ, Hamilton, Kanada
343. DUBRAVKO TURČIĆ, Hamilton, Kanada
344. DIJANA MATKOVIĆ, Hamilton, Kanada
345. ANA TOPOLOVEC, Hamilton, Kanada
346. JOSIP TOPOLOVEC, Hamilton, Kanada
347. JELA MIKULIĆ, Hamilton, Kanada
348. IVAN MIKULIĆ, Hamilton, Kanada
349. SLAVICA MIKULIĆ, Hamilton, Kanada
350. JOSIP MIKULIĆ, Hamilton, Kanada
351. KRIŽAN SLIŠKOVIĆ, Oakville, Kanada
352. ANA VUKOVIĆ, Oakville, Kanada
353. MANDA SEKULIĆ, Hamilton, Kanada
354. ANTE FRANCETIĆ, Hamilton, Kanada
355. ŠTEFICA FRANCETIĆ, Hamilton, Kanada
356. IVAN VRSALJKO, Hamilton, Kanada
357. DRAGO PRIČAK, Hamilton, Kanada
358. MIJO KAMBIĆ, Hamilton, Kanada

359. IVAN PEŠUT, Hamilton, Kanada
360. PERO JULARĐIJA, Hamilton, Kanada
361. FRANK MLINARIĆ, Hamilton, Kanada
362. MARY MLINARIĆ, Hamilton, Kanada
363. JASON MLINARIĆ, Hamilton, Kanada
364. CHRISTIE MLINARIĆ, Hamilton, Kanada
365. LOUIS VITULJSKI, Hamilton, Kanada
366. NADA VITULJSKI, Hamilton, Kanada
367. Fra MARIJAN GLAMOČAK, Sydney, Australija
368. ANA MAHMUTOVIĆ
369. LJERKA PAZMAN
370. Dr. sc. ASAF DURAKOVIĆ, George Washington University, Silver Spring, USA
371. Dr. sc. BRANKO HANŽEK, HAZU
372. ZVONIMIR TRUSIC, Utemeljitelj dragovoljaca Domovinskog rata

29. prosinca 2009.

SPORNA OBNOVA SPOMENIKA U SRBU

'Vlada rehabilitira četništvo u Hrvatskoj!'

Autor: Vlatka Polšak Palatinuš

Izdvojivši više od milijun kuna za obnovu spomenika Ustanaka iz 1941. u Srbu, hrvatska Vlada neslužbeno je rehabilitirala četnički pokret, zaključak je skupa koji je organizirala građanska inicijativa Krug za Trg povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, koji se obilježava u četvrtak

Spomenik u Srbu podignut je u spomen na ustanak od 27. srpnja 1941, kada se narod Like, prema službenoj povijesti, pobunio protiv fašističke okupacije. No sudionici skupa tvrde, a povijesni izvori koje navode potvrđuju, kako je riječ o potpunoj povijesnoj izmišljotini. Pod krinkom antifašizma, pripadnici četničkog pokreta tim su danom započeli genocid protjerivanjem i ubojstvima katoličkog i muslimanskog stanovništva Like.

Ante Beljo, predsjednik Hrvatskog informativnog centra sakupio je dokaze i ispovijesti svjedoka, kako četnika tako i partizana. U brošuri je priloženo i svjedočanstvo Savke Dabčević Kučar iz 1971. kada je s Mikom Tripalom i ostalim visokim političkim dužnosnicima Komunističke partije Hrvatske prisustvovala obljetnici Ustanaka u Srbu.

'Tu nije bilo bitno pokazati tko su Srbi u Hrvatskoj, nego i organizirano prikazati i dokazati da je tu srpska Hrvatska. Ljudi, dovučeni autobusima iz Bosne i Vojvodine i tko zna odakle sve ne, bili su umorni, znojni, pripiti (ranojutarnja rakija), s prijetećim raspoloženjem. Bili smo im tu - nadohvat ruke. Mi - za koje se tvrdilo da želimo ponovno 'klati' Srbe u Hrvatskoj!' piše Savka Dabčević Kučar u svojoj knjizi '71. Hrvatski snovi i stvarnost'.

Predstavnici zavičajnih udruga iz Like svjedočili o velikom broju ubijenih i protjeranih Hrvata nakon Ustanaka iz Srba. Ubijene su cijele obitelji, protjerane tisuće ljudi, a pojedina sela zapaljena su zajedno s crkvama.

Pitaju se zašto se danas u Hrvatskoj ne nalaze sredstva za obnovu tih crkava, od kojih su neke zaštićeni spomenici kulture (Priboj) i za povrat imovine ljudi prognanih 1941-e. Upućuju apel Vladi da preispita povijesne činjenice i svoje odluke.

Također se poziva Vlada i javnost da po uzoru na ostale europske zemlje osude sve zločine koji su se događali u Hrvatskoj bez obzira na to tko ih je činio.

Naglašavaju da su europske zemlje koje su prošle i kroz fašizam i kroz komunistički režim sve spomenike koji podsjećaju na ta razdoblja pospremile su muzejske prostore kao 'podsjetnike na zla koja se budućim naraštajima ne smiju dogoditi'.

Željko Popović / CROPIX

Ove godine u Srbu su se na proslavi godišnjice Dana ustanka pojavili potpredsjednik hrvatske Vlade Slobodan Uzelac, Milorad Pupovac, potpredsjednik SDSS-a i zastupnik u Saboru te potpredsjednica HNS-a i trenutno predsjednička kandidatkinja Vesna Pusić. Uzelac je od Vlade tražio sredstva za obnovu spomenika te je Vlada iz državnih rezervi odobrila milijun i šesto tisuća kuna. Radovi su ubrzano u tijeku kako bi spomenik bio dovršen za proslavu Dana ustanka sljedeće godine.

'Prestrašno je da se sredstvima poreznih obveznika uključujući i sredstva obitelji žrtava podiže spomenik zločincima', Zdravko Tomac, nekadašnji teoretičar jugoslavenskog oblika socijalizma jedan od osnivača SDP-a i nekadašnji potpredsjednik hrvatskog Sabora.

Kaže kako je nezanimanje medija za ovu temu dokaz da je 'demokracija dirigirana'.

Predsjednik Stjepan Mesić, koji se u svakom drugom javnom nastupu dotakne antifašizma, mogao bi se založiti za istragu zločina koji su činjeni upravo pod krinkom tog režima. Možda bi se tada napokon okončala vječita rasprava o tome tko je bio ustaša, četnik ili pak partizan.

27. srpnja 2009.

Obnovit će se spomenik NOB-u u Srbu

Potpredsjednik Vlade Slobodan Uzelac istaknuo je da je obnova spomenika NOB-u, pa i ovoga u Srbu, obveza hrvatske vlade zapisana u koalicijskom sporazumu između SDSS-a i Vlade te da će se ona ispoštovati SRB - Dan uoči 27. srpnja, kada je 1941. godine u Srbu organiziran narodni ustanak protiv fašističkog okupatora, u tom se mjestu u nedjelju u organizaciji Saveza antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske (SABA) i Srpskog narodnog vijeća okupilo više stotina antifašista iz Like, Siska, Istre, Dalmacije, Rijeke i Zagreba te izaslanstvo boraca 6. ličke divizije iz Beograda. Na skupu ispred srušenog spomenika ustanku potpredsjednik SABA Josip Skupnjak podsjetio je na dane prije 68 godina kada se narod Like masovno organizirao na ustanak protiv fašističkog terora dajući tako veliki doprinos NOB-u. Potpredsjednik Vlade Slobodan Uzelac istaknuo je da je obnova spomenika NOB-u, pa i ovoga u Srbu, obveza hrvatske vlade zapisana u koalicijskom sporazumu između SDSS-a i Vlade te da će se ona ispoštovati.

Predsjednik Srpskog narodnog vijeća Milorad Pupovac rekao je kako je prije nekoliko godina ovdje bilo i sto puta manje ljudi nego danas, što je najbolja provjera okupljanja u zajedništvu na mjestu gdje se počela voditi borba protiv fašizma. Vjesnik

Hrvastko slovo 17. srpnja 2009.

PODLISTAK: BLAGDAN SV. ANE I ČETNIČKA POBUNA 27. SRPNJA 1941.

Slavlje nad zločinom

Hoće li i ove godine, 2009., biti upriličeno slavlje nad ubijenim hrvatskim hodočasnici i narodom?

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan

ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

Ova tema kao i mnoge druge iz novije hrvatske povijesti imala je u bivšoj državi svoje lažno lice i naličje prekriveno tabuom; strogo zabranjenom temom i teško kažnjivim verbalnim deliktom. Za sve one koji bi pokušali dovesti u pitanje vjerodostojnosti "službene" jugokomunističke verzije tih zbivanja. Danas se ti događaji u Republici Hrvatskoj od pojedinih struktura žele proglasiti činom antifašističke borbe po uzoru na Srbiju u kojoj su četnici i Draža Mihailović rehabilitirani, a njihova zlodjela stavljena pod plašt "prvog antifašističkog ustanka u okupiranoj Europi".

Ako je politička amnezija u Hrvatskoj danas došla u stanje u kojem se komunistički zločini mogu proglasiti antifašističkom borbom, a sada već i četnički zločini, iako se između njih u mnogim slučajevima može povući znak jednakosti, ipak su se u komunističkoj Jugoslaviji između komunističke i četničke borbe nastojale povući (bar u teoriji) stroge crte razdvajanja po ideološkoj platformi iako im je jugoslavenski okvir bio zajednički. Kako bi u naše vrijeme "region zapadnog Balkana" trebao imati čim više zajedničkog za sve njegove sastane dijelove pa bi sukladno tome Hrvatska i BiH po uzoru na Srbiju trebale rehabilitirati Dražu i četnike "jer bi to uvelike pomoglo poboljšanju dobrosusjedskim odnosa" za koje bi se svi u "regionu" trebali svesrdno zalagati. Politička vodstva u regionu u dobroj mjeri to već i čine. Na samom početku korisno je navesti nekoliko bitnih činjenica o četničkoj pobuni od 27. srpnja 1941. godine:

Pobuna u Srbu, Donjem Lapcu, Drvaru i Bos. Grahovu od 27. srpnja 1941. bila je organizirana od pripadnika četnika Draže Mihailovića, u čijim su redovima u to vrijeme bili i vodeći srpski komunisti iz tog područja, a u svrhu stvaranja velike Srbije prema projektu "Homogene Srbije" četničkog ideologa Stevana Moljevića (odvjetnika iz Banja Luke) od 30. lipnja 1941. prema kojem je prva i osnovna dužnost svih Srba "da stvore i organizuju homogenu Srbiju koja ima da obuhvati celo etničko područje na kome Srbi žive. sa slobodnim izlazima na more za sve Srpske oblasti koje su na domak moru." To je trebalo izvršiti odmah vojnim uzimanjem planiranih područja velike Srbije i njegovim čišćenjem od Hrvata i Muslimana od nesrpskog živilja "pre nego li se iko pribere" i tako svršenim činom. riješiti zajedničku granicu između "Srbije i Slovenačke, čišćenjem Sandžaka od muslimanskog živilja, a Bosne i Hercegovine od muslimanskog i katoličkog živilja." tzv. Srpske krajeve trebalo je u tu svrhu očistiti od Hrvata.

Ovo nije bila prva četnička pobuna protiv uspostave vlasti NDH na tadašnjem njenom teritoriju i protjerivanja hrvatskog i drugog nesrpskog pučanstva. U ovome dijelu Hrvatske to se dogodilo u Gračacu 12. travnja 1941. od pripadnika bivše Jugoslavenske žandarmerijske postaje.

U toj pobuni niti jedna jedinica nije bila pod zapovjedništvom komuniste, a u pobuni nije sudjelovao nitko osim Srba pod četničkim vodstvom. Nije sudjelovao čak nitko niti od hrvatskih anacionalnih jugokomuniste. Kada je s pobunjenicima pokušao suradnju dobrovoljac iz španjolskog rata Hrvat, Marko Orešković (tada politički komesar štaba NOP-a za Liku) ubijen je od četnika 20. listopada 1941. kod sela Očijevo u Lapačkom klancu.

Jugoslavenski komunisti su uzeli 27. srpnja 1941. kao dan ustanka naroda Hrvatske i BiH iz razloga što je to bila jedna od prvih većih pobuna, koja se dogodila poslije napada Hitlerove Njemačke na Sovjetski Savez, od 22. lipnja 1941. i poslije poziva Kominterne komunističkim partijama da pokrenu u svojim zemljama ustanak protiv okupatora. Taj datum je ujedno dao priliku srpskim komunistima da svoje tadašnje četničko naslijeđe pretvore u jugokomunističke zasluge.

Prvi sukob, zapravo četničko čišćenje vlastitih redova od komunista, dogodio se u mjestu Počitelj kod Gospića 18. i 19. studenog 1941., dakle skoro 2 mjeseca poslije 27. srpnja. 1941.

Prvi oružani sukob ovdašnjih četnika i partizana, od kojih su većina bili Dalmatinski pod vodstvom Vicka Krstulovića i Vice Buljana, dogodio se 1. travnja 1942. (na pravoslavni Veliki četvrtak) u mjestu Marinkovci udaljenom 10 km od Bosanskog Grahova prema Livnu. Dakle 8 mjeseci poslije 27. srpnja 1941.

Uništene župe

Uništene su župe Bosanski Petrovac - Drvar, Bosansko Grahovo, Krnjeuša kod Bosanskog Petrovca i Borićevac u Lici - ubijani i protjerivani Hrvati i ostalo nesrpsko pučanstvo.

U navedenim župama okrutno su ubijena sva trojica župnika: vlč. Waldemar Maximilian Nestor u Drvaru, vlč. Juraj Gospodnetić u Bosanskom Grahovu i vlč. Krešimir Barišić u Krnjeuši. S Barišićem su ubijena i tri pripravnika na svećenstvo. Broj ubijenih vjernika u tim župama do danas nije utvrđen.

Uništenjem tih četiriju župa praktički je uništena katolička crkva na čitavom području istočnog dijela Like i jugozapadnog dijela Bosne. Tek u novije vrijeme pojavilo se je nekoliko knjiga o tim stradanjima: *Pogrom u Krnjeuši* od od prof. Josipa Jurjevića, Zbornik o Bosanskom Grahovu *Hrvati Dinare* od Slavka Galiota i Ante Orlovca *Procvat, propast i obnova* te knjiga *Ane Došen: Krnjeuša u srcu i sjećanju*. Uz ove knjige objavljen je i veliki broj radova na tu temu u mnogim znanstvenim zbornicima (zbornici Hrvatskog žrtvoslovnog društva, Hrvatski institut za povijest, Institut društvenih znanosti 'Ivo Pilar', u katoličkom tisku, itd.).

Što se događalo 27. srpnja 1941.?

U Drvaru i okolici izbili su prvi neredi i oružana pobuna, zvana "narodni ustanak", a prva njegova žrtva bio je župnik Waldemar Maximilian Nestor i njegovi župljani - hodočasnici. Dogodilo se to.

Nastavlja se

Ante Beljo, HIC

Miting u Srbu

Jedan od izraza raspoloženja te skupine bio je miting u Srbu, na dan koji se slavio kao dan ustanka naroda Hrvatske, 27. lipnja 1971. U Srbu je (a vodila se rasprava je li tamo ili u Sisku počeo ustanak u Hrvatskoj) i prije bilo proslava, i sama sam im bila nazočna, i pučanstvo me dobro dočekivalo. Ali, događaj iz 1971. bio je osobit.

Tu nije bilo bitno pokazati tko su Srbi u Hrvatskoj, nego i organizirano prikazati i dokazati da je tu srpska Hrvatska. Naime, razni visoki vojni funkcionari i drugi političari na službi u Beogradu, povezani s navedenom skupinom, organizirali

su proslavu u Srbu kao svesrpsku proslavu.

Bez našega znanja (znali smo samo da će organizirani i pozvati i Dražu Markovića, u to vrijeme predsjednika Skupštine Srbije) nekoliko su desetaka autobusa dovezli na taj dan Srbe iz Bosne, Vojvodine, i iz uže Srbije. I to će se ponoviti 20 godina poslije! Oni su, a ne toliko domaće srpsko stanovništvo, dali velikosrpski pečat toj hrvatskoj proslavi.

Mi smo bili pozvani (i odazvali smo se) u punom sastavu. Bili su nazočni Vladimir Bakarić, Jakov Blažević, pero Pirker, Miko Tripalo i ja, i mnogi drugi. Nikada, u cijelom svom sudjelovanju na mnogobrojnim sastancima, mitinzima, proslavama, nisam doživjela nešto slično.

Bio je vedar, sunčan dan. Kad smo se pojavili na improviziranoj pozornici, na otvorenom, pred golemim mnoštvom ljudi (dovezenih), osjetili smo prema sebi zid otpora i mržnje. To je bio miting velikosrpske bodlje mržnje prema hrvatstvu i Hrvatskoj. Nikako ga drukčije ne mogu shvatiti!

Ovacijama su dočekali srbijanske predstavnike, posebice Dražu Markovića za kojeg se znalo da je protiv naše politike. Ovacije su priredili i Đoki Jovaniću, svom ratnom zapovjedniku. Hrvatskim predstavnicima (i govornicima) nisu pljeskali, jedva uljudno, čak ni Vladimiru Bakariću ni Jakovu Blaževiću.

Ta manifestacija bila je dobro organizirana sa željom da nam se pokaže njihova snaga, a poruka je bila: Velikosrpsstvo je tu, iza nas!

S dna provizorne pozornice pošli smo prema naprijed, prema mnoštvu. Ljudi, dovučeni autobusima iz bosne i Vojvodine i tko zna odakle sve, bili su umorni, znojni, pripiti (rana jutarnja rakija), s prijetećim raspoloženjem. Bili smo im tu - na dohvat ruke. Mi - za koje se tvrdilo da želimo ponovno "klati" Srbe u Hrvatskoj!

Pero Pirker je, uza me, bio nekako zbunjen, osjećala sam da se i on osjeća krajnje nelagodno. Bio je napet, ozbiljan, ukočen. "Pero" - šapnula sam mu pomalo šaljivo, kad su nam rekli da se pomaknemo naprijed - "sad se čuvaj, dolaze rajčice i jaja, bit ćemo kao Indijanci". Osjetio je da mu tim zapravo namještenim "zafrkavanjem" na vlastiti račun želim odagnati tjeskobu, pogledao me i odgovorio u istom tonu: "Ti pazi haljinu", aludirajući na moje novo odijelo. Osjetila sam da se umirio. Još sam prišapnula, opet šaljivo: "Ja ću se skloniti iza Jakova (Blaževića), pravo je da u Lici on - kao lički medvjed - strada." A Jakov Blažević je zaista poput medvjeda išao teškim korakom ispred nas prema samom rubu tribine. I, kad smo stigli do sama ruba, zbilja sam jednom trećinom tijela stala iza njega. Peru je, valjda od napetosti, uhvatio smijeh. Ali ukočenosti je nestalo, zahvalno me pogledao još jednom.

Kad su počeli govoriti, opet ovacije Draži Markoviću, pa Đoki Jovaniću, i parole, parole, parole, Jugoslaviji, Titu, Partiji, bratstvu i jedinstvu i sl. - ali ne i Hrvatskoj. Jesam li to u svojoj zemlji, gdje li se to nalazim? - ogorčeno sam se pitala. Jesmo li mogli (morali) to spriječiti? I odmah zatim pomisao: e, bogme, nećete više!

U nogama sam osjećala kako bi najradije pobjegle. Ali kontrolna institucija u glavi radila je besprijeorno. Sjećam se da sam si neprekidno ponavljala: Boje nas se, u tome je stvar. Uzimaju nas ozbiljno. Mi smo u pravu, oni su opasni huškači.

U Zagreb smo letjeli velikim vojnim helikopterom, i samo se sjećam da smo u njemu - na povratku - svi šutjeli. Na tom sam mitingu najodređenije, odnosno najizravnije osjetila samu suštinu politike te skupine.

Na povratku u Zagreb zapisala sam u svoj notes: Miting uzbuđenja. Mrze nas, i ne će se libiti za četništvo proliti krv. Strašno? Smiješno? Opasno? Prijeteće?

Sve to. Stvari se kreću prema raspletu!
Mnogo godina poslije događaji su potvrdili moje slutnje i sumnje.
(Savka Dabčević-Kučar: '71 Hrvatski snovi i stvarnost, Zagreb, 1997., 337-339)

Hrvatsko slovo, 24. srpnja 2009.

PODLISTAK: BLAGDAN SV. ANE I ČETNIČKA POBUNA 27. SRPNJA 1941. (2)

Pobijeni hodočasnici

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

Što se zapravo događalo 27. srpnja 1941.?

U Drvaru i okolici izbili su prvi neredi i oružana pobuna, zvana "narodni ustanak", a prva njegova žrtva bio je župnik Waldemar Maximilian Nestor i njegovi župljani - hodočasnici.

Ubojstvo svećenika i hodočasnika

Dogodilo se to u redovitim pastoralnim aktivnostima bratske suradnje sa župnikom susjedne župe u Kninu. Evo što o tome svjedoči Nestorov prethodnik na župi vlč. Grga Blažević:

"Ja (sam) se bio sprijateljio s franjevcima u Kninu, jer su mi bili najbliži i od velike pastoralne pomoći, pa sam svake godine s više župljana hodočastio na blagdan sv. Ane njezinoj crkvi na Kosovu Polju kod Knina. Tu moju praksu nastavio je i pater Nestor, pa je godine 1941. otišao na sv. Anu k franjevcima u Knin i sutrađan na 27. srpnja 1941. (nedjelja op. A. B.) sjeo s ostalim putnicima u "Šipadov" vlak uskog kolosijeka put Drvara. na tromeđi Bosne, Dalmacije i Like, negdje oko Trubar, vlak bude od četnika zaustavljen i svi katolici i muslimani budu poubijani, a među njima i župnik otac Nestor"

Otac Nestor je pao kao žrtva vjernosti svome zvanju i poslanju, jer nije želio ostaviti svoje vjernike bez nedjelje mise iako je predosjećao i bio upozoren na to da se nešto loše sprema. U izvješću Ordinarijata Banjalučke biskupije iz tog vremena stoji:

"Pozvan od župnika u Kninu, 25.VII.1941. pošao je (Nestor) onamo da na svetkovinu sv. Ane - 26.VII. drži svečanu misu. Tih dana planuo je ustanak u Drvaru. Stoga su župnik iz Knina i drugi prijatelji savjetovali da ostane ondje, dok se situacija ne razčisti. Međutim, kako je 27.VII. bila nedjelja da ne bi njegovi župljani ostali bez sv. mise, on je krenuo iz Knina jutarnjim vlakom prema Drvaru. Na stanici Trubar, pobunjenici su napali vlak, njega su izvukli iz vlaka, odveli i nedaleko od stanice umorili. Kao svećenik bio je vrlo revan, a kao čovjek u svemu i prema svakome bez razlike vjere ispravan. Zato je bio kod svih obljubljen, visoko cijenjen i poštovan."

U to vrijeme su u Drvaru kao centru drvne industrije osnovano u vrijeme Austrijske uprave u BiH uz Hrvate katolike živjeli i radili mnogi Slovenci, Česi, Poljaci, Nijemci i Austrijanci.

Najčešće se kao mjesto njegova mučeništva i ubojstva župnika Nestora spominje željeznička postaja Trubar, odnosno Vaganj. Trubar je širi pojam i

obuhvaća šire područje sela, dok se sama postaja uskotračne željeznice zvala Vaganj a nalazila se na području Trubara, između postaja Lička Kaldrma i Hrnjadi, na tadašnjoj uskotračnoj pruzi između Ličke Kaldrme i Drvara. Evo što je o mjesto i načinu stradanja župnika Nestora napisao partizan Stevo Babić u knjizi Drvar 1941-1945, "Sjećanje učesnika", Drvar 1972, II svez., str. 207-208.:

"Bilo je svanulo, (27. srpnja 1941., nedjelja, op. A.B.) sunce je već obasjalo cijelu okolinu. Četa se već spremala za pokret prema žandarmerijskoj stanici Trubar. Kada je četa stigla u reon Ži(v)kovca, pojavio se putnički voz, jer pruga na tom dijelu nije bila pokidana. U vozu nije primijećena vojska pa su ustanici propustili voz prema Vagnju. Na željezničkoj stanici Vaganj, Damjan Zeljković sa grupom starijim ljudi i omladinaca pokupio je sve putnike iz voza. Među njima su se nalazili ustaša Marko Špiranović, katolički sveštenik Petar Maks(sic!) i neki trgovci. Ova grupa je izvela iz voza strojovođu Lokšmita, čiji je sin tada bio član KPJ i nalazio se kod ustanika. Grupa Damjana Zeljkovića je na svoju ruku povelala sve putnike ka Golubnjači i sve ih, bez ičijeg odobrenja, postrijeljala."

Nedvojbeno je da je "Petar Maks" zapravo župnik Weldmar Maximilian Nestor. Njegov suborac Pero Boltić u istoj knjizi na strani 222 piše:

"Kada je voz došao na stanicu Vaganj, Damjan Zeljković je sa starcima i ženama (!?) pokupio sve putnike iz voza. Među njima je našao vozovođu ustašu Marka Špiranovića, katoličkog sveštenika Petar Maksa i neke trgovce. Prvu dvojicu i strojovođu Lokšmita su streljali"

Drvarski, odnosno bosanskopetrovački župnik W. M. Nestor, osoblje vlaka i hodočasnici odvedeni su iz vlaka na stanici Vaganj i strijeljani u Trubaru te bačeni u jamu Golubnjaču. Koliki je bio ukupan broj osoba teško je reći. Jama Golubnjača do danas nije još istražena.

Zasigurno bi njeno istraživanje dalo odgovore na mnoga od navedenih pitanja.

Zbog nepristupačnosti područjima uništenih župa iz tog razdoblja vijest o smrti vlč. Nestora stigla je u Banja Luku tek 10. listopada 1941., dakle dva i pol mjeseca nakon njegova mučeništva. Tada je banjalučki biskup obavijestio sve biskupijske svećenike o smrti župnika Nestora i Gospodnetića i odredio da za njih odsluže sv. mise i da ih se sjete u svojim molitvama, kako je to običaj čim se dozna za smrt nekog svećenika. Međutim, ni tada se ne spominje vlč. Barišića, zbog činjenice da nisu imali tada još pouzdane vijesti o njegovoj pogibiji!

Svjedočenje vlč. Župančića

Na isti blagdan Sv. Ane 26. srpnja 1941. druga skupina drvarskih hodočasnika hodočastila je kod kapelice Sv. Ane na Oštrelju, mjestu na pola puta između Drvara i Bosanskog Petrovca, do koga je također vodila uskotračna željeznička pruga iz Drvara koja je bila građena zbog prijevoza drveta do tvornice u Drvaru.

Hodočasnike je vodio velečasni Branimir Župančić (rođen 12.01.1912. u Srebrenici - umro u Banja Luci 1990.), koji se tih dana našao u posjetu velečasnom Nestoru u Drvaru. On je bio u to vrijeme od 1939. do 8. svibnja 1945. župnik u Bosanskoj Gradišci, kada je bio zatvoren od jugoslavenskih komunističkih vlasti i izdržavao kaznu u zloglasnoj kaznionici u Zenici do

28.11.1957. U istoj kaznionici i u isto vrijeme kaznu je izdržavao i don Anto Baković.

Navodimo svjedočenje velečasnog Župančića izrečeno don Anti Bakoviću u kaznionici Zenica, a objavljeno u knjizi A. Baković "Dječak s Drine", Zagreb, 1996. na str. 403 - 405.

"Bio je 27. srpnja 1957. Tada sam - kao bogoslov bio robijaš u KPD Zenici. Već sam bio pri kraju četverogodišnje robije pa sam radio vani, na građevini, i dolazio u kontakt s našim osuđenim svećenicima: bilo ih je tada u KPD-u šezdesetak, a ja jedini bogoslov. Taj dan mi robijaši nismo radili jer se i u zatvoru slavio Dan ustanka. Šetao sam u zatvorskom krugu sa svećenikom banjalučke biskupije Branimirom Župančićem. Prečasni Branko zna li što se zapravo dogodilo na današnji dan kada su "narodi BiH digli općenarodni ustanak? Rekoh da ne znam, a onda mi moj dragi stariji subrat, svećenik i robijaš reče ovo: "Anto, ja sam u tom događaju osobno sudjelovao, pa ću ti ispričati. Ti si od nas najmlađi, pa se nadam da ćeš barem ti dočekati da ovo nekome ispričaš ili da napišeš ako mi ne budemo mogli."

Kada san čuo priču prečasnog Branka Župančića, moram priznati da mu nisam u prvi čas povjerovao. Naime, sve škole, svi udžbenici, svi đaci, cijela BiH, cijela Jugoslavija uče kako su toga dana naši narodi digli ustanak. A priča je toliko banalna da se u nju gotovo ne može povjerovati. No, ja ću je ispričati iz poštovanja prema robijašu i svećeniku Branku Župančiću, a povjesničari neka provjeravaju.

Prvo što mi je rekao jest da to nije bio nikakav ustanak naroda Bosne i Hercegovine, nego napad (uglavnom četnika i nešto partizana) na hodočasnički vlak u kojem su katolici iz Drvara, uglavnom žene i djeca, na dan 26. srpnja krenuli u obližnju kapelicu Sv. Ane koja se nalazi u Oštrelju - selu udaljenu oko petnaest kilometara od Drvara. Krenuli su malom šumskom prugom koja je u to vrijeme išla iz Prijedora preko Sanskog Mosta i Ključa do Bosanskog Petrovca i od Bosanskog Petrovca preko Oštrelja do Drvara. Pošli oni tom prugom, bilo je desetak vagona, u njima većinom žene i djeca, a među muškarcima jedan ustaša i dvojica domobrana, ali bez oružja jer nitko nije išao u borbu nego na hodočašće u Oštrelj. (U Oštrelju je nekada bilo radničko naselje, tu su nekoć živjeli roditelji dugogodišnjeg banjalučkog biskupa Alfreda Pichlera, u Oštrelju je biskup i rođen.)

Nastavlja se

Ante BELJO, HIC

Hrvatsko slovo, 31. srpnja 2009.

PODLISTAK: BLAGDAN SV. ANE I ČETNIČKA POBUNA 27. SRPNJA 1941. (3)

Masovni četnički zločini

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

(Nastavak svjedočenja vlč. Župančića)

Srbi su u Drvaru živjeli mirno, nova hrvatska vlast nije im ništa učinila, nikoga nije uhitila, nikoga ubila, a li su Srbi bili kivni što je proglašena hrvatska država. Vidjeli su kako su hodočasnici krenuli prema Oštrelju, i dok su hodočasnici došli u Oštrelj, slušali misu i poslije mise u prirodi ručali, oni odlučše da ih po povratku napadnu. Hodočasticima se u Oštrelju priključili vjernici iz tog mjesta. Slavili su Sv. Anu, veselili se i pjevali a predvečer krenuli kućama, za Drvar.

Međutim, čim su malo zašli u šumu, imali su što vidjeti: jedno stablo leži na pruzi. Strojovođa zaustavi lokomotivu i zamoli putnike da uklone to stablo.)Rekosmo da su u vlaku bili samo civili: žene i djeca, a bila su i dva domobrana i jedan mladi ustaša, ali nitko od njih nije imao oružja.) Lokomotiva je potom krenula dalje, ali nakon stotinjak metara - opet na pruzi dva-tri stabla. Ponovno se lokomotiva zaustavi, ponovno ljudi izlaze i uklanjaju balvane. Međutim, balvanima nika kraja. Svaki se čas mali šumski vlak morao zaustavljati, a jadni hodočasnici uklanjati balvane s pruge. Svima je bilo jasno da su to Srbi učinili jer su htjeli da im se osvete što su išli slaviti Sv. Anu.

Ljudi se uznemirili, svi su predosjećali da će se dogoditi neko zlo i da Srbi neće ostati samo na balvanima po maloj šumskoj pruzi. Tako je i bilo. Pred zoru 27. srpnja 1941, kada su se gotovo približili Drvaru i kada su naišli na jednu još veću prepreku, upravo u tome trenutku iz šume se čuje vika: "Hura! Juriš! Dolje ustaše! Majku vam ustašku! živjela Crvena Armija! Živio kralj Petar!". Tako su pobunjeni Srbi napali hodočasnički vlak. Nisu ni svi Srbi imali oružja, imali su nešto pušaka i revolvera, a dosta ih je bilo s motikama. Odmah su na mjestu ubili onoga ustašu i dva domobrana, te još nekoliko muškaraca, činovnika. Među hodočasticima bio je Branimir Župančić, po ocu Slovenac, i jedan od prisutnih Srba prepoznao ga je, pa njega nisu ubili. Nisu ubili ni žene i djecu nego su ih pustili kućama.

Eto, tako je počeo ustanak naroda BiH! Nije istina da se na taj dan dogodio napad na njemačke tenkove i njemačku vojsku, ni napad na hrvatsku vojsku, ustaše ili domobrane, nego napad na nenaoružane hodočastnike koji su od sveg "oružja" imali samo krunice i molitvenike. Taj napad kod Drvara koji se dogodio u ranim jutarnjim satima 27. srpnja 1941, na povratku hodočastnika s proslave Sv. Ane, gotovo su pedeset godina stotine i tisuće djece u svim školama učile da je bio početak narodnog ustanka, a nigdje nije bilo zapisano niti se ikad reklo i da je "početak ustanka" bio zapravo napad na hodočastnike, od kojih nitko nije imao oružje. Pedeset godina učio se o nekoj "epopeji", koja je zapravo bila zločin protiv mirnoga civilnog stanovništva. Kao đak sarajevske gimnazije slušao sam od starih ljudi kako je "Općenarodni ustanak" bio obična prijevara, kao što je prijevara bila i sama "revolucija".

Ostali drvarski mučenici

U samom Drvaru i okolnim mjestima u to vrijeme pobijen je veliki broj katolika i musliman. Spominjani svećenik Grga Blaževića piše

" U isto vrijeme u Drvaru je ubijeno oko 350 katolika i 200 muslimana, koji su dan prije amo došli iz Živinica kod Tuzle, da rade u pilani i celulozi u Drvaru, jer Srbi radnici nisu više dolazili na posao; inače muslimana nema u Drvaru. Tako se dogodilo i na Oštrelju, Potocima, gdje su "četnici" zavladaali, ubijani

su katolici i slovenske, češke i poljske narodnosti, a ne samo Hrvati. Više vjerska nego nacionalna mržnja" (Osim 200 muslimana koji su dopremljeni iz okolice Tuzle, ubijeno je također 45 Hrvata iz Hercegovine, koji su tada iz istih razloga dopremljeni u Drvar. op. A. B.)

Uz ove poubijane i mnoge protjerane u prvom naletu bilo još jedno "oslobađanje" Drvara, kad je okrutno ubijen poduzetnik Ivo Bauer, koji je bio pokretač i glavni graditelj drvarske katoličke crkve. Ubijen je uz sarkastičnu porugu: " *hajde sada napravi papi crkvu !*"

Sudbina župe Drvar u poraću

Apostolski upravitelj Banjalučke biskupije dr. Smiljan Čekada pokušao je nakon rata oživjeti župe u Drvaru i Bos. Grahovu u koje se u to vrijeme bio vratio jedan broj vjernika. Njegova teškoća je bila u tome što su u ratu mnogi svećenici Banjalučke biskupije bili ubijeni , jedan veliki broj prognan te veliki broj bio zatvoren, tako da zaista nije imao koga poslati iz svoje biskupije, pa se zato dopisom od 16. lipnja 1948. obraća upravi franjevačkog samostana u Kninu s molbom da jedan njegov svećenik preuzme brigu za navedene župe. Iz njegova dopisa saznajemo da crkve i župni stanovi u Drvaru i Bos. Grahovu u to vrijeme nisu bili srušeni. Velečasni Grga Blažević u svom zapisu "Naši mučenici" piše da su crkve u Drvaru i Bos. Petrovcu porušene 1949. godine, a inventar je razgrabljen. Župni stan na Oštrelju i tamošnja kapelica spaljeni su koncem srpnja 1941. u vrijeme četničke pobune.

Odgovor na navedeni zahtjev došao je iz Knina nakon dva mjeseca u kome Kninski gvardijan fra Frano Bilokapić navodi da je samostanska uprava ispitala stanje u tim župama i ustanovila da svećenik radi sigurnosnih razloga tamo ne može ići. Obećao je da će za najosnovnije vjerske potrebe vjernicima tih župa biti na usluzi U Kninu.

Po odluci biskupskog vikara mons. Bože Ivanića 05. listopada 1948. fra Frano Bilokapić je imenovan za privremenog upravitelja "župe Bos. Petrovac/Drvar/Oštrelj/" i također " župe Bos. Grahovo". Od 21. srpnja 1941. te župe nisu imale svećenika koji bi tamo boravio, a dolasci svećenika iz susjednih župa bili su rijetki. Tek godine 1995. nakon što je u Drvar pristiglo mnogo prognanika iz pedesetak župa Bosne i Hercegovine, ponovno je obnovljena Petrovačko-drvarska župa, a Drvar dobio svećenika. Naime, prema crkvenim zakonima pravne osobe (*persona iuridica*), a to je svaka župa, ne gase se stotinu godina.

Sudbina župe Bosansko Grahovo

Na sam "dan ustanka", u nedjelju 27.VII. 1941., svećenik Gospodnetić je rekao misu i obavio krštenje (krstio je Iliju Marka Vulića, sina Luke i Marte r. Kardum iz Korita. Matica krštenih župe Grahovo za godinu 1941. koja se čuva u Arhivu Franjevačkog samostana u Gorici kod Livna.

Masovni zločini četnika nad bosanskograhovskim Hrvatima počeli su odmah 27.VII.1941., Toga i slijedećih dana četnici su, predvođeni Branom Bogunovićem i Markicom Ćućuzom, pobili na najstrašnji način više od 100 Hrvata koje su uhvatili u Bosanskom Grahovu i okolnih pet sela u kojima su Hrvati živjeli. Ti Hrvati su likvidirani na nekoliko mjesta, u skupinama (vlasti

NDH su utvrdile identitet za njih 62, a za većinu ostalih to je učinio Slavko Galiot u knjizi "*Hrvati Dinare*") dok su drugi ubijeni u vlastitim kućama.

Dana 26. srpnja 1941. sve telefonske linije B. Grahova sa susjednim mjestima Kninom i Drvarom bile su pokidane. Te noći su pobunjenici ubili dvojicu hrvatskih vojnika od nekoliko njih koji su čuvali most u selu Borovači. Izvidnica sastavljena od desetak hrvatskih vojnika koja je pošla iz B. Grahova u Borovaču da vidi što se dogodilo bila je već na putu napadnuta i dvojica vojnika su ubijeni. Andrija Kardum iz sela Luke tadašnji tabornik u B. Grahovu organizirao je s malobrojnomo posadom oko 5 sati ujutro obranu B. Grahova, ali je istog dana u kasnim večernjim satima bio prisiljen pod navalom pobunjenika povući se s područja B. Grahovo prema Kninu. Hrvati koji su tamo ostali bili su prepušteni sistematskom istrebljenju, i to na najgrozniji način. "*Pobunjenici u Grahovu bili su obučeni neki u seljačkom crnom odijelu sa šubarama i znakom četničkim, a neki u crvenom odijelu sa crvenim zastavama u ruci (komunisti).* (.) *Po pričanju izbjeglica iz Grahova, pobunjenici, kada su došli sve što je u Grahovu ostalo od našeg življa, sve su poklali i onesposobili (isprebijali), kuće su sve popalili, a sela Bilandžije i Vulići su potpuno razorili i zapalili, također su i sve opljačkali, stoku su ubijali i puštali iz obora u žita*" (Zbornik, tom IV., knj. 1., Borbe u Bosni i Hercegovini 1941. god. Beograd, 1951., str. 527-528.) - *Prema izvješću Andrije Karduma od 30. srpnja 1941.*

U izvješću Županijske redarstvene oblasti u Kninu o bosansko-grahovskom četničkom zapovjedniku Brani Bogunoviću, upućene 13.XI.1941. Velikoj župi Bribir i Sidraga navodi se i sljedeće: "*Gore navedeni Bogunovci poubijao je mnogo našega Hrvatskog naroda, čija imena nije moguće u ovom izviještaju nabrojati, jer ih je veliki broj, jedino navađam imena nekolicine uglednih građana, odnosno državnih funkcionera t.j. Barbarić Petra, sudija vršioca dužnosti Kotorske oblasti, Srnić Vladu, šefa Poreske uprave i njegovu suprugu, Don Juru Gospodnetića, a tako i mnogo drugih lica, svi u Bos. Grahovu i okolici. Istodobno on je usmrtio Sarića Tomislava, ustaškog logornika, zatim učiteljicu Martu N. u Bos. Grahovu.* (Z. Dizdar - Mihael Sobolevski, n. dj., *Građa .*, dok. br. 23., str. 207.).

Nastavlja se
Ante BELJO, HIC

Hrvatsko slovo, 7. kolovoza 2009.

PODLISTAK: BLAGDAN SV. ANE I ČETNIČKA POBUNA 27. SRPNJA 1941.

Ubijena majka i njezino osmero djeco

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

O ovim događajima časopis *Drina* je 1955. objavio je članak na temelju iskaza jednog od svjedoka. Članak je zanimljiv jer navodi način stradanja ovih grahovskih Hrvata:

Hrvatsko je pučanstvo gornjih sela toga dana Šarići, Špiranovići, Čuline i

Kardumi (27. srpnja - o.p. A.B.) kao i inače mirno i marljivo obavljalo svoje dnevne poslove, kad iznenada upadnu u ta sela do zubiju oboružani četnici, pod vodstvom svojih vojvoda popa Đujića, Zlovođe i Bogunovića i počnu odmah sa hvatanjem hrvatskih ljudi. Tko nije uspio pobjeći, stavljen je pod nož. Među ostalim ubijene su toga dana po četnicima sljedeće osobe: *Sarić Ante*, *Čulina Niko*, *Bilandžija Jozo*, sva trojica dočekani na putu u mlin, zaklani i konji im odvedeni; *Sarić Frano*, odveden u šumu i ubijen; *Sarić Stanko*, zaklan; *Sarić Martin*, ranjen pobjegao i dvadeseti dan u šumi umro; *Sarić None*, strahovito mučen i na posljedku nabijen na ražanj i izpečen; *Župnik*, kojemu se ne sjećam imena, nabijen na ražanj i izpečen; *Sarić Juko*, odveden sa svoje njive i ubijen; *Sarić Niko*, priklan i bačen u jamu, odakle se je devet dana javljao i molio pomoć, ali se nitko nije usudio vaditi ga i tako je u jami završio svoj život; *Sarić Ive*, odveden i za njega se ne zna; *Sarić Marko*, ubijen; *Sarić Jandre Markov*, zaklan; *Špiranović Niko*, odveden u šumu i ubijen; *Kardum Ive*, odveden u šumu i ubijen; *Sarić Tadija*, ubijen, četnici mu živom izvadili srce; *Sarić Periša*, sin Tadije, ubijen; *Sarić Ante* Tadijin, otac hrvatske junakinje *Anđelike*, odveden u šumu i ubijen; *Sarić Ive*, ubijen; *Sarić Janko*, zaklan; *Dujić Niko*, odveden i za njega se ništa ne zna; *Sarić Stana*, probodena nožem kroz trbuh; *Sarić Ive* Jandrin, ubijen, *Kardum Željko*, odveden; *Kardum Niko*, zaklan; *Mrđa Pero*, zaklan; *Mrđa Ivan*, zaklan; *Mrđa Marko*, odveden u šumu i ubijen, *Kardum Željko*, odveden; *Kardum Nine*, bolničar, bačen kroz prozor i ubijen; *Špiranović Marko* i *Drvarski župnik*, kojemu se ne sjećam imena, skinuti s vlaka i odvedeni; *Bilandžija Marko*, zvani Malenica, ubijen; *Kardum Ive*, Bočin, pobjegao ispod noža sa narezanim vratom i šesti dan umro u šumi; *Čulina Mate* i *žena* mu, zatvoreni u kuću i zapaljeni izgorili; *Sarić Nine*, odveden; *Barać*, lugar, i ciela mu obitelj: žena i *sedmero* djece (s majkom Anicom Barać bilo je osmero djece koja su tada tu stradala) poklano u župnikovu stanu. Najprije je zaklan otac (otac Stjepan Barać bio je s još četvoricom vojnika u lugarnici (bio je lugar o.p. A. B.) u Borovači gdje je stradao pri napadu pobunjenika 27.VII.1941. godine), iza toga dvojici od godinu dana, a nakon toga ostali jedan po jedan. Majci su prorezali dojke i stavili u njih ruke dvojaka, a dojke poklanoj djeci u usta. Sve ovo je gledala *Stana Sarić*. Stana je pokušala pobjeći svojoj kući. Međutim bijeg joj nije uspio, jer su četnici bojeći se, da Stana ne izpriča čitavu stvar poslali za njom jednoga od svojih, koji ju je dostigao i udario bajunetom. Stana međutim nije odmah umrla, nego je još 8 dana živjela i izpričala slučaj Barićeve obitelji. Kad je kasnije u ova sela došla talijanska vojska, preživjele su žene i djeca izmolile talijanskog zapovjednika, da smiju tražiti svoje mrtve. Našle su ih u raznim jamama, ali tako izmrcvarene i iznakažene, da ih nisu mogle prepoznati po licu, već samo po odielima. (Drina o.c., V., broj 1-3., 1955., str. 51-54.) Navedeni Hrvati većinom su ubijeni 27. srpnja 1941. ili u nekoliko sljedećih dana. Tako se npr. kao dan ubojstva Anice Barać i njezine osmero djece navodi 31. srpnja. Uz ubijene kod njihovih kuća, u poljima ili okolici sela, većinu uhićenih Hrvata u Grahovu i okolici četnici su odveli u sela Kamenicu i u Risanovce (Srbi ga zovu Resanovci) gdje su ih poubijali i bacili u tamošnje jame. Jedan broj uhićenih Hrvata četnici su odveli u selo Tiškovac gdje su ih smjestili u željeznički tunel te okrutno mučili. Dio su ubili, a drugi dio odveli u Kamenicu kod Drvara i tamo pobili i bacili u jame.

O tom zločinu Ante Mile Krvavica svjedoči:

"Genocid nad ovim nedužnim Hrvatima, fizičko istrebljenje počelo je točno dana 27.VII. 1941. (Dan ustanka). Toga dana u 10 sati ujutro četnički ustanici pod vodstvom Brane Bogunovića (1944. godine izvršio samoubojstvo) uhitili su tamošnjeg katoličkog župnika Gospodnetića, rodom s Brača. Sazvali su zbor Srba ispred katoličke crkve sv. Ilije. Nabili mu na leđa magareći samar i jašili na župniku i to ispred njegove majke. Naložili veliku vatru. Nabili ga na ražanj i pekli, te između ostaloga uz silnu krik i viku pjevali. Svi uhvaćeni Hrvati - djeca, žene i starci - koji nisu uspjeli pobjeći - morali su gledati ovaj stravični čin kako se peče njihov župnik (na obližnjoj visoravni koja se zove Jelića polje na istoj vatri - s logornikom Tomislavom Sarićem - o.p. A. B.) Nakon ovih seansi pokupili su sve gledatelje (Hrvate o.p. A. B.), natovarili ih na konjske zaprege i odvezli u selo Tiškovac. Smjestili ih u željeznički tunel gdje su vršili stravična mučenja. Jedan dio odvezli su u Kamenicu kraj Drvara i također žive pobacali u jame." (Ante Mile Krvavica, Svjedok sam četničkih zločina u Grahovu., Nedjeljna Dalmacija, 10.08.1995. str.15).

Vrhunac tragedije koncem srpnja i početkom kolovoza 1941. bio je pokolj i ubijanje Hrvata katolika diljem grahovskog područja, paljenje katoličke crkve i župnog stana u Grahovu i paljenje hrvatskih kuća po selima. Hrvati koji su uspjeli izbjeći našli su utočište u Livnu i Kninu, a kasnije su se raselili diljem Hrvatske i svijeta.

Crkva u Grahovu i župni stan su obnovljeni 1969-70. (zapravo na ruševinama starih napravljeni su novi objekti), crkva u Grahovu i župni stan, a banjalučki biskup Alfred Pichler ih je otvorio i blagoslovio 5. kolovoza 1970.

Obnovljenu crkvu su domaći Srbi ponovno porušili u srpskoj agresiji 1992. godine . U to vrijeme na području župe B. Grahovo bio je smješten veliki broj hrvatskih prognanika iz više od 50 župa iz BiH.

Od mučeničke smrti župnika don Jurja Gospodnetića župa B. Grahovo nije imala svećenika sa stalnim boravkom. Brigu o tamošnjim malobrojnim vjernicima vodili su svećenici iz susjednih župa Livanjskog dekanata.

Sudbina župe Krnjeuša

Pobunjeni Srbi su 2. kolovoza 1941. godine upali u selo Vrtoče, uhitili Josu Matijevića, trgovca i krčmara i njegovu ženu Mariju i oboje ubili, a njihove odsječene glave nabili na kolce na ogradu.

U Vrtoči su u to vrijeme živjele hrvatske obitelji sa prezimena: Marić, Matijević, Bužonja. U zaseoku Teočak - Dugopolje bilo je pet kuća hrvatskih Bićana. Nekolicina Vrtočana bili su pobjegli u obližnji Bjelaj.

U idućim je danima uslijedila pljačka, paljenje hrvatskih kuća i hvatanje i ubijanje Hrvata. Tako je u jednoj kući živ zapaljen slijepi starac Ivan Maričić. Ubijena je također i Anica Drobac vlasnica kavane koja je bila udana za Srbina. Napad na susjednu Krnjeušu dogodio se u subotu, 9. kolovoza 1941. Sav hrvatski živalj iz okolnih zaselaka: Zelinovca, Lastava, Vranovine, Selišta, Rustine, Risovca, Brda, Zapoljka, Cerovače, te određeni broj iz Vođeničkog kraja i ponetko iz već od četnika osvojene Vrtoče, valjda zbog lakše obrane, a što se prilikom četničkog napada pokazalo kobnim. U krnjeuškom kraju bilo je u to vrijeme 18 zaselaka u kojima su živjeli Hrvati - katolici.

Župa Krnjeuša je 1938. godine imala 1268 vjernika, uglavnom Hrvata. U subotu u ranim dopodnevrim satima nakon oštrog puškaranje oglasila se i zarobljena haubica koju su pobunjenici oteli domobranima kada su domobrani prolazili kroz zaseok Teočak - Dugopolje 4. kolovoza. Jedna je granata pala kraj škole, a druga je udarila na uski prostor između Matijevićeve i Čeranićeve kuće, u središnji dio mjesta.

Razarajuća moć granata stvorila je neviđenu paniku među mnoštvo Hrvata okupljenih na tako malom prostoru što je uzrokovalo brzi pad mjesta u četničke ruke.

Dio tamo smještenih Hrvata dao se u paničan bijeg. Jedna skupina je pošla u pravcu 20 kilometara udaljenog Bos. Petrovca. Među njima i nekoliko domobrana. Bježeći takozvanom donjom cestom kod vrta trgovca Ivana Dudeka, naišli su na teško ranjenog župnika Krešimira Barišića. On se, poduprt malo, uputio s njima, ali nije mogao dalje. Bio je prilično jak čovjek a da bi ga se moglo ponijeti ili povući sobom. Pobunjenici su ga se dohvatili onako ranjenog i odvukli su ga do katoličke crkve, gdje su ga mučili, rezali mu lice, prste, iskopali oči i najzad ga ubacili živog u vatru goruće crkve. Trgovcu Dudeku su odrezali ruku, a onda ga brutalno ubili.

Nastavlja se

Ante BELJO, HIC

Hrvatsko slovo, 14. kolovoza 2009.

PODLISTAK: BLAGDAN SV. ANE I ČETNIČKA POBUNA 27. SRPNJA 1941. (5)

Titovi generali i narodni heroji svjedoče o srpskoj pobuni

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

Katolička crkva u Krnjeuši je 9. kolovoza 1941. zapaljena i izgorjela. Tom prilikom ubijeni su i bačeni u goruću crkvu i sjemeništarci koji su pomagali župniku u pripremi proslave pedesete obljetnice od osnutka župe "Uznesenja Blažene Djevice Marije" u Krnjeuši. Bio je to: Jure Tomljenović s Prkosa, Ilija Poplašen iz okolice Jajca i najmlađi od njih 12-godišnji Ivica Skender, koji je tek bio završio I. razred gimnazije u Travniku. (Don Anto Baković: "Svećenici žrtve rata i poraća", Zagreb 1994.). Nastalo je pljačkanje i paljenje hrvatskih trgovina i kuća, a onda ubijanja, silovanja. Krnjeuška gubilišta bila su: katolička crkva (zaklano i bačeno u vatru oko 250 Hrvata), kuća Tomičića i kuća trgovca Dudeka u koje su bacali ubijene, poklane, neke polužive ili žive u vatru. Slično se događalo i na drugim mjestima na kojima su žrtve zatečene. Jedna svjedokinja iz sela Zelinovac spominje kako je vidjela kola napunjena mrtvima tijelima, koja su nekuda odvožena. Bilo je ljetno pa je trebalo mrtve brzo ukloniti. Osim jame Kaluđerice na Skakavcu bacane su žrtve i u dvije jame u Risovcu. Na tom području je bila i škola u koju su, uz staru školu u Krnjeuši, bili sakupljani Hrvati da bi ih se odande odvodilo u zarobljeništvo ili smrt. Žrtve su bacane u jame, ponore, paljene u kućama, u obližnjoj krečani ali nitko od njih nije bio sahranjen na groblju.

U knjizi J. Jurjevića navedena su imena 232 žrtve s područja župe Krnjeuša kojima je kasnije dodan još određen broj žrtava čije podatke su pokupili drugi

istraživači i svjedoci zbivanja.

Dok još nisu bili poznati puni razmjeri krnjeuškog pokolja, navođen je podatak da je od tada poznatog broja od 190 žrtava bilo 35-toro djece do 7 godina, 14 od 8 do 12, zatim 72 žene, od kojih su četiri bile pred porodom. Preživjeli stanovnici raselili su se diljem Hrvatske: oko Bjelovara, Križevaca, Virovitice, po Slavoniji do Osijeka i Županje. Zagrebačka grupacija osnovala je početkom ovoga milenija svoju udrugu pod imenom: "Zavičajna udruga Krnjeuša, kolovoz 1941. godine". Jedino su ostala sjećanja preživjelih i dokumenti iz tog razdoblja sabranih u mnogim knjigama i zapisima.

Sudbina župe Boričevac

Župa Boričevac se nalazila prije II. svj. rata na putu Gornji Lapac - Kulen Vakuf. Župa se sastojala od 4 sela u kojima je živjelo 450 hrvatskih katoličkih obitelji s oko 2500 stanovnika. Župa je pripadala Senjsko-Modruškoj biskupiji, a administrativno je pripadala Bosansko-petročkom kotaru. Stanovništvo se bavilo uglavnom stočarstvom i zemljoradnjom, a pošto se u to vrijeme gradila Unska pruga mnogi su na razne načine bili uključeni u poslove oko gradnje ali i izloženi raznim političkim i ideološkim utjecajima koji su dolazili preko osoblja na pruzi. Raspadom Jugoslavije 6. travnja Srbi, iz okolnih sela su pribavili dosta oružja, a u te krajeve su se vratili mnogi iz jugovojske u rasulu i žandarmerije te mnogi iz tada okupiranih dijelova u Vojvodini od strane Mađara, a čije obitelji su tamo odselile kao kolonizatori poslije stvaranja Jugoslavije 1918. god. (Đoko Jovanić, Milan Šijan i dr.). Proglašenje NDH 10. travnja 1941. bio je za njih poziv na pobunu, a ubijanje i protjerivanje Hrvata dio programa kako onih koji su se opredijelili za monarhističku ili onih za komunističku Jugoslaviju. Španjolski dobrovoljci su imali za cilj da ostvare ono što nisu uspjeli u Španjolskoj u "oslobođenoj Jugoslaviji". Stanovnici župe Boričevac su 31. srpnja 1941. u 3 sata ujutro saznajući da im se sprema pokolj kolektivno izbjegli u Kulen Vakuf, njih oko 2500. Stigli su u Kulen Vakuf oko osam sati ujutro.

2. kolovoza 1941. pobunjenici iz Lapca i okolnih sela uz poklike kralju Petru i otadžbini - zajedno oni sa kokardama i oni sa crvenim zastavama i petokrakama opljačkali su Boričevac poubijali preostalih 10-15 starijih Boričevljana koji nisu mogli poći do 15 km udaljenog Kulen Vakufa. Razjarena rulja je na kraju zapalila sve kuće među kojima i župnu crkvu. Poslije rata na njihovoj zemlji su napravljene stočne farme, a od kamena od njihovih spaljenih kuća napravljene su staje. Njihov župnik Vladimir Stuparić izbjegao je s narodom da bi kasnije (6. studenog 1941.) bio imenovan župnikom u Sincu kod Otočca, gdje su ga partizani (vjerojatno isti oni od kojih je izbjegao smrt u zapaljenoj crkvi u Boričevcu) ubili na okrutan način tako da je najprije morao sam sebi iskopati grob pa je kraj istoga streljan (A. Baković, Hrv. Martirologij, str. 601).

Obnovljena crkva u Boričevcu će biti blagoslovljena u nedjelju 13. rujna 2009. god. u 11. sati, a protjerani sve do poslije Oluje 1995. god. nisu smjeli doći niti u posjetu. Danas većina preživjelih i njihovih potomaka žive na području Bjelovara (Ždrelovi i Nova Rača).

Put Boričevljana od Boričevca do Kulen Vakufa, a onda 24. kolovoza 1941, u tijeku borbi za Kulen Vakuf evakuirano je oko 2200 Boričevljana u Bihać, ostatak je zaostao u Kulen Vakufu do njegovog pada 5. rujna 1941., kada je pri proboju za Bihać pobijeno stotinjak Hrvata i 1365 muslimana. Evo što o tome pišu organizatori i sudionici pobune. Gojko Polovina

(Svedočenje, Prva godina ustanka u Lici, Beograd, 1988., str. 340. i 342): "Za nepun sat Boričevac je bio u plamenu. Ostaje činjenica da je u masi neboraca toga momenta u pljački i paljenju učestvovao i znatan broj boraca, od kojih su neki poslije toga bili sjajni ne samo partizanski borci nego politički i vojni rukovodioci, komandiri, komandanti. Nikad nisam niti hoću javno pomenuti njihova imena".

Đoko Jovanić (Kotar Donji Lapac u NOR 1941 - 1945, Historijski arhiv u Karlovcu): Trideset i prvog jula i 1. augusta Boričevac je prazan, a tek 2. augusta naše jedinice su ušle u selo. Noću 1/2. augusta ustanici su krenuli u napad na Boričevac. Glavne ustaničke snage sa Brežina krenuli su oko 2 sata 2. augusta i do 7 sati stigle su na brda iznad Boričevca. Oko 10 sati u Boričevac su se sručile ustaničke snage iz raznih pravaca. Pošto je sa gerilskim odredima nastupao veliki broj golorukog naroda, a Boričevac je pun napljačkane imovine iz njihovih sela, otpočelo je razvlačenje te imovine u kojoj su učestvovali i ustanici. Da to ne bi prešlo u pravu pljačku i izazvalo još teže posljedice, Gojko Polovina naređuje da se dio opljačkane imovine prikupi na gomilu i spali. Iza toga nesvjesni elementi i pristalice odmazde pale Boričevac. Nakon ulaska u Boričevac, održan je veliki narodni zbor u Donjem Lapcu na kome je govorio Gojko Polovina. Pozvao je na bratstvo i jedinstvo Srba i Hrvata, govorio da hrvatski narod nije kriv za zlodjela ustaša i osudio pljačku i dezorganizaciju. Neki od učesnika zbora su uzvikivali četničku parole, ali su bili u manjini. Drugog augusta 1941. godine čitav donjolapački kotar bio je slobodan (str. 123). (Nap. a.: Nijednog Hrvata tamo više nije bilo).

. Ujutro, 6. septembra glavne snage 2. bataljona "Sloboda" ušle su u Kulen Vakuf i nastavile gonjenje neprijatelja prema Prkosima. Sa dijelom vojske i ustaša i manjim dijelom stanovništva, ali sa znatnim gubicima, neprijatelj se uspio probiti za Bihać. Većina stanovništva zadržana je od ustanika i vraćena u Kulen Vakuf. Padom noći počele su se vraćati s položaja grupe boraca sa zarobljenim narodom. Iako je bilo naređeno da se u toku noći nitko ne pušta u grad, to se nije uspjelo obezbijediti. Umorni i gladni borci su silom prodrli u grad i navalili na piće i na trgovinske radnje. Došlo je do nereda. Ujutro, 7. septembra pijani borci zapalili su Kulen Vakuf. Stanovništvo Kulen Vakufa je u toku noći 6/7. septembra prebačeno za Martin-Brod. Sutradan i idućih dana ovo stanovništvo je prebačeno za Bjelaj ili Bihać, ali je jedan dio izginuo od pročetničkih elemenata. Više je razlog za masakr nad nedužnim stanovništvom. Prvi je postojanje pročetničkih elemenata i njihove pozicije u tadašnjoj vojnoj organizaciji. neki od komandira vodova i četa, kao što su bili Pero Đilas, Đuro Štikovac i dr. bili su pročetnički orijentisani. Kod većine ustanika nisu bili jasni ciljevi narodnooslobodilačke borbe i značaj bratstva i jedinstva za tu borbu. Politički rad s ustanicima bio je vrlo slab. Jedino su se širile i čitale "Vijesti", ali i to u uskom krugu i neorganizovano. U nižim jedinicama ispod bataljona nisu postojali politički komesari, nije postojala partijska ni skojevaska organizacija. Odgovornost za likvidaciju nedužnog stanovništva ne bi se mogla prebacivati samo na ličke ili samo na krajiške borbe. I među jednima i drugima bilo je pojedinaca pročetnički orientiranih koji su težili osveti i tražili priliku da se izmaknu kontroli štabova. (str. 137-138) Glavne žrtve su pale, ipak, kasnije u toku prebacivanja za Kulen Vakuf i naročito za Martin-Brod. Sve u svemu, Kulen Vakuf spada u najnegativnije događaje prvih mjeseci ustanka, a negativnosti su posljedica niske svijesti i neorganizovanosti ustaničkih masa. Tek blagodareći upornom radu Komunističke partije u kasnijim mjesecima, ovakvi događaji su prestali i

predstavljali su samo mračne stranice prošlosti. (str. 139)

Križni put Boričevljana od njihova Boričevca preko Kulen Vakufa, Bihaća do njihovih novih boravišta bio je krvav i trnovit sve do 1996. godine, a ni poslije u samostalnoj Hrvatskoj ništa nije poduzeto da se ta velika nepravda ispravi prema Boričevcu ali niti prema Udbini, Zrinu, Španovici i mnogim drugim mjestima u Hrvatskoj koja su doživjela istu sudbinu. O istim slučajevima u BiH nije potrebno niti spominjati.

Evo što o stradanju Boričevca kaže ugledni hrvatski književnik i izdavač Josip Pavičić u pismu Općinskom vijeću Donjeg Lapca i gradonačelniku Milanu Đukiću prilikom preimenovanja donjolapačkih ulica, među njima i Trga Boričevac, 2001. godine: Boričevljani su se sklonili u Kulen Vakuf, iz Vakufa su pobjegli u Bihać, a iz Bihaća, željeznicom, u Slavoniju i druge krajeve. Ne kao kolonisti, kako kaže g. Djukić, jer kolonist podrazumijeva darovanu zemlju i imanje, nego kao jedna sirotinja bez ikakve imovine kojoj nitko ništa nije dao i koja je, da bi preživjela, morala u nadnicu na najgore poslove. Moj djed Mile, ugledni boričevački domaćin, otac velike obitelji, gazda, završio u selu Posavski Podgajci u Slavoniji kao sluga. U Boričevac se prije Oluje 1995. vratila samo jedna jedina prognanička hrvatska obitelj, ali ni ta nije stigla odmah, nego desetak godina poslije onoga rata. Odmah poslije rata Boričevac ne samo da nije postojao, nego se nije smio ni spomenuti i njegovo su ime prognanici izgovarali u pola glasa. Bilo je pokušaja da se na ulazu u nekadašnje selo postavi ploča s natpisom Boričevac, ali su svi završili neuspjehom: čim bi se smračilo, ploča bi nestala. Na kraju je Boričevac izbrisan i iz službenog popisa naseljenih mjesta. (Nastavlja se)

Ante BELJO, HIC

Hrvatsko slovo, 21. kolovoza 2009.

Podlistak 6.

Ubojstvo Boričevljana i njihova stradanja u progonstvu

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo.

Prenosimo tekst Jose Babića Put do pakla i natrag (Vila Velebita, broj 57, 28. svibnja 1997. strana 30) u kojemu opisuje stradanje Mile Pavičića:

Sudbina Mile (Miladina) Pavičića iz Boričevca

Kako se Mile Pavičić izvukao živ iz jame, i prevario četnike. Između 31. srpnja i 2. kolovoza 1941. god. svi župlčjani sela i župe Rođenja Bl. Djevice marije u Boričevcu, tj. svi Hrvati, morali su pred četnicima iz Donjeg Lapca i susjednih sela napustiti svoja ognjišta i potražiti spas u Kulen Vakufu. (.) Manji broj ljudi nije želio otići iz svojih kuća, uvjereni da im se ne može ništa dogoditi, jer nisu ništa skrivili. To su mahom stariji ljudi, nekoliko žena i jedna djevojčica od 12 godina. Ljuto su se prevarili i platili to vlastitim životom. Jedan od stradalih bio je stari Dane Pavičić zvani "Vrepčić". On je imao veliku obitelj: ženu Jeku i tri sina: "Josu" zvanog Josan (rođ. 1905.), Milu zvanog Miladin (rođ. 1913.) i Nikolu (rođ. 1927.). Josan je bio oženjen i imao je ženu i šestero djece, Miladin je bio neoženjen, a Nikola još momčić. Kada su ukućani krenuli u izbjeglištvo, Dane "Vrepčić" se nije dao nagovoriti na odlazak u nepoznato, a Miladin ga nije

htio ostaviti samoga. Evo kako su prošli:

Sutradan po odlasku naroda četnici su ušli u selo, redom pljačkali i palili. Do Danijne kuće došla je grupa od tri četnika, a jedan od njih imao je nož na puški. Kad im je Dane pošao u susret, četnik ga je na samom kućnom pragu usmrtio nožem. Vidjevši to, Miladin je pobjegao na suprotna vrata, ali su ga u neposrednoj blizini uhvatili drugi četnici, pretukli ga i povezali mu ruke žicom. Tako vezanog potjerali su ga do jame udaljene nekoliko kilometara. Pošto je Miladin dobro poznao taj teren, znao je što ga čeka kad su došli do jame - željeli su ga u nju baciti. Naglo se odlučio, spretno se bacio na četnika koji je bio između jame i njega, tako da je četnik "otišao" naglavce u jamu, a Miladin je skočio za njim. Pri padu, dok se odbijao od stijene do stijene, ruke su mu se razvezale. Četnici očito nisu imali municije jer nisu pucali za njim, samo su ga, dok su još hodali, lakše ranili bajunetom u nogu. Puno kasnije je pričao obitelji da je jama bila uska, vrlo duboka, nepravilnog oblika, tako da nije padao okomito. Kad je pao na dno jame, četnik je već bio mrtav, ali su tu bila još tri leša. Jedan je bio još topao, pod prstima je osjetio krv, napipao je lugarsku uniformu, a onda zapaljenom šibicom osvijetlio lice lugara Mijata Anića iz Krasna, koji je sa službom bio u Mazinu. (Njegovu ženu i djecu su u Mazinu četnici zaklali.) Anić je bio nizak i krupan. Sada je za Miladina nastala prava drama, jer je jama bila duboka, činilo mu se 60-70 metara, u donjem dijelu znatno šira. Bilo je teško hvatati se za njene strane, zato je morao složiti četiri leša jedan na drugi da bi dobio na visini, što mu je i uspjelo. Kad se dokopao užeg "grla" jame, bilo je puno lakše, tim više što je bilo puno uganuća (udubina) sa strane u kojima se mogao odmoriti.

Nakon tri dana mukotrpnog penjanja stigao je pod sam vrh jame. Tada je nad njom čuo govor. Pretpostavljao je da su to četnici, jer su dozivali četnika po imenu Savo, koji je pred Miladinom "otišao" naglavce. Kad se iz jame nije nitko javio, odlučili su je zatvoriti da nebi stradao netko od njihovih, jer Hrvata više nije bilo. Zatvorili su je tako da su tri-četiri deblja drveta stavili preko nje, a na to nabacali granje i poneki kamen. To drveće je dobro došlo Miladinu prilikom izvlačenja jer se imao za što uhvatiti, grane je razmakao i tako se izvukao. Kad je izašao, bila je noć, odmorio se i krenuo preko polja. Žita još nisu bila pokošena, pa je "ruljao" pšenicu i ječam i time se hranio još tri dana.

Četnici koji su dolazili kositi boričevljanska žita, ponovo su ga uhvatili, ali na njegovu sreću bili su nepoznati, pa im se mogao predstavljati pod lažnim imenom. Ipak su ga predali u Lapac drugim četnicima, koji su ga zatvorili u neku prostoriju. I njima je rekao lažno ime. Opet srećom u Lapac je naišao neki talijanski tenk. Oko njega su se svi strčali, pa je Miladin iskoristio tu priliku i izašao kroz prozor u obližnji voćnjak. Kad je opazio dvije žene, pravio se da tobože bere šljive. Tada je uspio pobjeći. Po danu se skrivao po šumi i kamenjarima a po noći se kretao, tako da je nakon tri tjedna stigao u Kulen Vakuf pridruživši se Boričevljanima. Već sutradan su krenuli za Bihać, jer im je prijetila ista četnička opasnost. Kad je nakon toliko patnji i napora napokon stigao među svoje Boričevljane, bio je toliko iscrpljen da ga je malo tko prepoznao. Boričevljani se nisu mogli zadržati ni u Bihaću, jer im je ponovo prijetila ista opasnost, pa su raseljeni širom Hrvatske.

Miladin je sa svojom obitelji i još nekoliko obitelji iz Boričevca naseljen u Drenovce, u istočnoj Slavoniji, kamo su stigli 4. listopada 1941. god. Kako je rat već bio u punom jeku, Miladin je uskoro bio pozvan u hrvatsku vojsku - domobranstvo, u kojem se ostao do kraja rata. Pri povlačenju hrvatske vojske

dospio je do Bleiburga i tu je preživio na čudan način. Ubacio se slučajno među slovenske belogardiste, a zatim dospio u kolonu civila na cesti. S njima je prošao čitav križni put podnoseći glad, žeđ, batine i druge muke, gledajući smrt brojnih suputnika. Konačno je prorijeđena kolona stigla u Srbiju, u neki rudnik, gdje su ostali do 1946. god. Tada je s manjom skupinom Nijemaca prebačen u Petrovaradin odakle se vratio u Drenovce, u onu skromnu kućicu u kojoj su smješteni 1941. god. Tamo je zatekao staru majku i brata Josu s obitelji. I Josu je bio hrvatski vojnik, ali je zbog ranjavanja preko prsa i ruke ostao trajni invalid. Najmlađi brat Nikola, jedva punoljetan, kao hrvatski vojnik poginuo je negdje kod Bleiburga.

Po povratku u Drenovce Miladin je radio (nadničio) kod bogatijih seljaka i tamo je upoznao starog komunista Luku Vitića, koji je kao partijski rukovodilac bio utjecajan i moćan. U Drenovcima je prije II. svjetskog rata živjelo dosta Nijemaca, koji su po završetku rata bili prognani. U njihove domove naseljeni su Srbi iz Like, mahom iz Srba, susjednih sela, Donjeg Lapca i okolice. Oni su htjeli župnu crkvu u Drenovcima pretvoriti u skladište i u nju spremati zadružnu pšenicu. Tada je Luka Vitić odigrao presudnu ulogu zaprijetivši Srbima da će ponovno dići ustanak ako budu radili gluposti. On nije dopustio da se dira crkva, pa ona i danas služi svojoj svrsi.

Ti isti Srbi su za neko vrijeme saznali za Miladina, ali sami sebi nisu mogli vjerovati da se spasio iz jame. Kad su provjerom ustanovili da je to istina, počeli su ga optuživati kao ratnog zločinca tražeći njegovu likvidaciju, zato što je četnika gurnuo u jamu. Ponovo je presudna uloga Luke Vitića, koji je zaprijetio onima koji dirnu u Miladina, jer mu se ne smije ništa dogoditi.

Kad se je sve to stišalo, Miladin se oženio mladom udovicom, koja je iz prvog braka imala žensko dijete. Sagradili su skromnu kućicu i dobili djevojčicu, a Miladin se zaposlio u šumi kao drvosječa. Uslijed svega prepaćenog i teških šumskih poslova obolio je i umro 1952. god. u 39. godini života.

Njegova kći jedinica, kao odrasla djevojka, otišla je u Novi Zeland, tamo se udala, stekla svoju obitelj i, koliko se može saznati, tamo sretno živi.

Miladinova majka bila je prava umjetnica kada je riječ o ženskim ručnim radovima, što joj je donosilo dosta koristi, zato je nakon sinovljeve smrti zajedno sa snahom, na Drenovačkom groblju gdje Mile (Miladin) vječno počiva, podigla krasan spomenik.

Milan brat Josu, iako drevni starac (rođ. 1905.), k tome i invalid, ostvario je veliku želju, da vidi radni kraj i grudu, pa je prošle godine na Malu Gospu došao u Boričevac.

Među Boričevljanima se još uvijek priča o Milanovom dramatičnom spašavanju iz jame, o tragičnoj sudbini čitave obitelji i čitavog našeg Boričevca.

Polovina je dao zapovijed za napad na Boričevac

Gojko Polovina u knjizi Svjedočenja na str. 42 piše o pripremama paljenja Boričevca. On doslovno navodi kako je "Osvetnike" zadržavao dva dana da ne krenu u napad, jer je on slao pisma ljudima u Boričevac s molbom da ga napuste, pa kad je doznao da su svi napustili selo dao je nalog za napad u kojem je Boričevac do temelja spaljen.

O pobijenim starcima, pljački koja je trajala nekoliko dana, o svađi oko plijena i sličnim divljaštvima svojih sunarodnjaka ne kaže ništa, ili to uljepšava.

Nastavlja se

Hrvatsko slovo, 28. kolovoza 2009.

Podlistak 7.

PODLISTAK: BLAGDAN SV. ANE I ČETNIČKA POBUNA 27. SRPNJA 1941. (7)

Ubojstvo cijelog roda Ivezića u Brotnju

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

Selo Brotnja nalazi se na otprilike pola puta između Donjeg Srba i Gornjeg Lapca, (18 km od Donjeg Lapca), a na polovici puta između Boričevca i Brotnja nalazi se Dobroselo - rodno selo Gojka Polovine koji je prije Drugog svjetskog rata bio odvjetnik u Gračacu, jedan od organizatora pobune, i četnik naredbodavac napada na Boričevac, a poslije je tijekom rata postao visoki partizanski funkcioner i general JNA. Selo Brotnja je prije 2. svjetskog rata imalo oko 70 obitelji od kojih je bilo 6 katoličkih hrvatskih svi prezimena Ivezić. Pripadali su općini Srb. Hrvati sela Brotnja bilu su čitavo vrijeme od 1918. na udaru jugoslavenskih vlasti i mještana, tako da je njihova likvidacija bila planirana već 1918., ali ih je spasila jedna žena iz obitelji Dubajić.

Srbi su pobili cijeli rod Ivezića u selu Brotnja

Prenosimo svjedočenje jednog od troje preživljenih iz roda Ivezića, g. Dane Ivezića, rođenog 1921., objavljenog u Vili Velebita, br. 31, od 17. ožujka 1995., str. 10.:

Ja sam Dane Ivezić od oca Mile i majke Ike rođene Kovačević. Rođen sam 15. kolovoza 1921. god. u selu Brotnja, kotor Donji Lapac. Moju cijelu obitelj, sedam duša, i još trideset duša mojih bliskih rođaka, ubili su prvih dana ustanka u Srbu i okolici srpski "ustanici". Imovinu su opljačkali a ognjišta ostavili pusta. Gojko Polovina, rodnom iz Dobrog Sela, kotor Donji Lapac, član Komunističke partije i duhovni začetnik ustanka 1941. godine, u "Vjesniku" od 5. siječnja 1989. god. piše da su vođe ustanka u Srbu i okolici osam dana prije ustanka dali kao primarni zadatak najbližem susjedu šest obitelji Ivezić, Đoki Jovaniću, da zaštiti nedužne članove te obitelji. Zašto Đoko Jovanić taj zadatak nije izvršio, to on najbolje znade. U tim danima i u toj sredini krvi i pepela vladalo je zakon jačega jednako kao u džungli, kako na jednoj tako i na drugoj strani. Malo je bilo pojedinaca čija je svijest bila na razini da shvati kako djeca, nisu ni ustaše ni četnici. Pojedinač ili čopor mogao je ubiti koga hoće, a da nikome odgovarao nije.

Duhovni začetnici ustanka u Srbu i okolici, sramno su šutjeli pola stoljeća o zločinu u selu Brotnja, a još i danas šute. Ako još ima živih, uživaju povlaštene mirovine u državi Hrvatskoj. Za zločine u selu Brotnja do dana današnjeg ni vlas s glave nije pala.

Zločin u selu Brotnja počinili su promišljeno i planski između 29. srpnja i 4. kolovoza 1941. godine. I kod duboke jame, grobnice žena, djece i staraca, sve su obavili planski. U jame su žrtve bacali prema starosnoj dobi. Kada su žrtve tjerali do jame, koja se nalazi iznad sela Brotnje u Dabinu vrhu, naredili su djedu Luki Iveziću, guslaru, da gusli i pjeva uz gusle u koloni na smrt osuđenih, sedam muževa - Marka, Juru, Milana, Milu, Nikolu, Josu i Marka

(sina Danina) te dvije žene, tetku Iku i Ikinu kćerku Jelku, otjerali su u općinski zatvor u Srbu, zvjerski mučili i ubili na Srbskom klancu. Tu, na mjestu zločina na Srbskom klansku, pošteditelj su život jedino djevojci Jelki.

Nikola (sin Dane) i Nikola (sin Nikole) pobjegli su u šumu i tako se spasili. Bježeći u pravcu Gospića, uhvaćeni su u šumi Čemernici. Glumili su da su pravoslavne vjere i da se zovu David i Jovo Dubaić, na što je komandir grupe naredio da može pravoslavni Očenaš. Oba bjegunca tečno su molila - pravoslavni Očenaš, na što ih komandir potapše po ramenu govoreći: "Ovo su srpska djeca". Napiše im propusnicu da se slobodno kreću na području koje kontrolira srpska kraljevska vojska. Dok su bježali dalje kroz šumu, neki ustanici pucali su prema njima i tako ih razdvojili. Istog dana Nikola (sin Dane) pobjegao je u Gračac a Nikola (sin Nikole) prema Bihaću. Na putu u Bihać glad ga je prisilio da svrati u kuću Mitra Tišme, kome se predstavio kao Srbin, ali je taj ipak sumnjao.

Dvije djevojke, dvije Mande - Manda ili, kako su je od milja zvali, Manduša (kći Dane) bila je neko vrijeme skrivena u obitelji Đukiša Drče. Kako su ustanici strogo vodili brigu da od obitelji Ivezić ne smije nitko ostati živ, prijetili su smrću onome tko skriva Mandušu. Obitelj Drča otkrila je Mandušu. U selu Brotnja našao se i ustanik Simo Rađenović koji nije bio iz Brotnje. Simo je zaželio vidjeti "Šokicu" Mandušu i kada je vidio kako je Manduša lijepa, dade svima do znanja da Mandušu ne smiju ubiti. On, Simo Rađenović iz zaseoka Rađenovići, uzet će Mandušu za ženu, ženu robinju. Sutra je Simo došao u Brotnju s konjskom zapregom i odvezao svojoj kući ženu robinju Mandušu. Rodili su Simo i Manduša kćer D. koja živi i radi u Zagrebu. Drugu djevojku Mandu (kći Marka Pavičića) iz sela Mišljenovca, zatekao je ustanak u selu Brotnja u gostima, kod tetke joj Kate. Mandu Pavičić nisu odmah ubili. S njom je jedno vrijeme živio u braku ustanik Božo Pualić (sin Simin) i kada je Mand s Božom bila trudna u četvrtom mjesecu, naredio je Božo da ubiju Mandu. Božo Pualić bio je prvi sekretar mjesnog narodnog odbora sela Brtonje (kasnije odselio u Semeljce kod Đakov gdje je i umro).

Mi, živi potomci Hrvata iz sela Brotnje, koji smo se zatekli izvan sela i tako izbjegli sigurnu smrt, odlazili smo poslije drugog svjetskog rata na pusta ognjišta naših otaca. Nitko nam iz sela nije htio kazati gdje je jama, grobnica naših najmilijih. Ipak se našao dobar čovjek, a to je Milan Baškot (sin Daverov - Davidov), koji nam je pokazao mjesto zločina. Otišli smo tamo nas trojica (Ivan Ivezić, Ivan Koletić koji živi u Lekeniku i ja) u kolovozu 1965. god. To je duboka jama u Dabinu vrhu. Otvor jame je dosta uzak. Seljaci sela Poljice, bojeći se za svoju djecu koja tu čuvaju blago, zatvorili su s tri kamena otvor jame. Uspjeli smo odvaliti jedan kamen. Imali smo džepnu lampu i špage. Lampa na špagi išla je do dubine 20 metara. Nismo uspjeli vidjeti kosti naših najdražih. Napravili smo od dva drveta križ, položili ga na otvor jame, poklonili se sjenama naših baba, djedova, majki, otaca, braće i sestara i napustili s bolom u srcu i duši mjesto zločina, za naše očeve i braću koji su ubijeni na Srbskom klancu, za njihove kosti i mjesto zločina ne znamo.

Ovdje navodimo imena 37 ubijenih žrtava te kućni broj i starost: KUĆNI BROJ 45: Ika udova Dane, rođ., Tomičić iz Boričevca, stara 65. god. Marija rođe. Blažević iz Ostrovice, stara 27 godina, Jelena, dijete, stara 4 godine. KUĆNI BROJ 46: Dane (Jose) star 72 godine, Kata (starija) rođ. Pavičić iz Mišljenovca, stara 69 godina, Marko (Dane) star 37 godina, Nikola - Nino (Dane) star 26 godina, Kata (mlađa), rođ. Markovinović iz Bubnja, stara 35 godina, Marija (Marka) dijete, stara 8 godina, Manda (Marka) dijete, stara 5 godina, Jure

(Marka), dijete star 3 godine. KUĆNI BROJ 47: Luka guslar (Jose), star 82 godine, Josip (Luke), star 43 godine, Mara rođ. Brkić iz Boričevca, stara 42 godine. KUĆNI BROJ 49: Boja, udova Ivana, rođ. Beronjić iz Boričevca, stara 79 godina, Dane (Ivana) star 32 godine, Boja, udova Nikole, rođ. Ivezić iz Brotnja, stara 43 godi., Jelka (Nikole), stara 18 god., Jure (Nikole), dijete, star 12 god., Ana (Nikole), dijete, stara 9 god., Ika (Nikole), dijete, stara 7 god. KUĆNI BROJ 50: Mile (Mile) star 40 god., Ika, rođ. Kovačević iz Bubnja, stara 42 god., Mara (Mile), stara 18 god., Jela (Mile), dijete, stara 14 god., Lukica (Mile) dijete, stara 12 god., Kaja (Mile), dijete, stara 9 god., Ana (Mile), dijete, stara 7 god. KUĆNI BROJ 51: Marko (Jakova), star 75 god., Ika, rođ. Blažević iz Boričevca, stara 76 god., Jure (marka), star 43 god., Milan - Crni (Marka), star 27 god., Mićo (Jure), dijete star 6 god., Jakov (Jure), dijete, star 3 god.

Svjedočenje Mile Kovačevića

Mile Kovačević piše o stradanju Boričevljan u progonstvu u Vili Velebita, broj 23, od 27. kolovoza 1994., na stranici 10, pod naslovom Zajednička grobnica kod Banje Luke:

Rođen sam 25.5.1939. god. u Boričevcu, općina D. Lapac. Dana 27.7.1941. godine slavio se u titoističkoj Jugoslaviji kao dan ustanka u Hrvatskoj, ali je tada zapravo bio oružani napad, dobro organiziran, na katoličku župu Boričevac. Taj četnički pokret vodio je i organizirao četnički vojvoda Gojko Polovina i nešto mlađi Đoko Jovanić. Zahvaljujući tom činu i drugim svojim nedjelima, oni postaju vrlo cijenjeni i nagrađeni na razne načine.

Pripadao sam onoj skupini Boričevljana koji su, ostavši bez svoje djedovine i rodnog kraja, izbjegli u Bjelovar. Gos. 1949. kada svi već smatramo da je rat i progonstvo prošlost, susjedi Srbi, sada u ulozi udbaša, pojavljuju se u Bjelovaru i okolici, pokupili su sve muškarce Boričevljane, koji su pukim slučajem preživjeli progonstvo iz Boričevca, a zatim i križni put. Sabiralište je bilo u Banjaluci - "CRNA KUĆA". Tu su bili dovedeni i ljudi iz drugih krajeva. Suđenje je bilo vrlo kratko. Većina je likvidirana, a zajednička grobnica je šuma zvana Borik neposredno kraj Banjaluke.

U mojoj porodici ostalo je petero braće od 3 do 12 godina, sa samohranom majkom, bez kuće i ikakvog krova nad glavom. Nigdje nismo bili dobrodošli. Bili smo obilježeni. Glad i svaka duga bijeda natjerali su me da odem u općinu obratiti se socijalnoj radnici. Ona me odmah prepoznala i najurila me van riječima: "Imamo mi i svoje djece".

Nastavlja se

Hrvatsko slovo, 4. rujna 2009.

PODLISTAK (8)

Iskaz Nikole Vidakovića Nikca, jedinog Hrvata među monarhosrbima (Srblijanima) i srbokomunistima

Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH? Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

Nikola Vidaković Nikac u svome iskazu objavljen u Vili Velebita, br. 56, od 25. travnja 1997., str. 14, i br. 57., od 28. svibnja 1997., str. 30, navodi imena za

koja Gojko Polovina kaže: "Ostaje činjenica da je u masi neboraca toga momenta u pljački i paljenju (Boričevca, op. A.B. učestvovao znatan broj boraca od kojih su neki poslije toga bili sjajni ne samo partizanski borci nego politički vojni rukovodioci, komandiri, komandanti. Nikad nisam niti hoću javno pomenuti njihova imena."

Nikola Vidaković je u svom prilogu "Sjećanje na osnivanje i rad partijske organizacije do početka Ustanka 1994." u knjizi "Kotar Donji Lapac u NOR" str. 17-34 opisao svoje sudjelovanje u formiranju organizaciji KPJ. i njihova udjela u srpskoj pobuni. Njegovo svjedočenje o srpskoj pobuni iz prve ruke, u kojem su sva imena autentična, opisuje te događaje te je vrijedan doprinos spoznaji o događajima iz toga vremena.

Nikola Vidaković Nikac rođen je 1913. u brojnoj hrvatskoj bunjevačkoj obitelji u Donjem Lapcu. Njegova obitelj je bila starosjedilačka i graničarska (krajiška), a predak Mihajlo Vidaković dobio je 1694. plemstvo od cara Leopolda za zasluge u obrani Zrina i Novog (Bosanskog). Po Nikolinim riječima obitelj je "bila čvrsta i tvrda u njegovanju hrvatstva, tradicije, vjere, običaja i svoga ikavskog dijalekta".

Po završetku osnovne škole u radnom mjestu i poljoprivredno-stočarske škole u Gospiću, Nikola se vraća kući. Postaje najnapredniji poljoprivrednik u svom kraju na obiteljskom posjedu od 30-tak rali zemlje. Uključen je u kulturna i športska društva (Svira u tamburaškom zboru, jedan je od osnivača športskog društva "Ozeblin" u kojem je strastven i svestran šprotaš, puno čita, piše pripovijetke (neke objavljuje u "Seljačkom kolu", a nakon povratka Vladka Mačeka iz zatvora pristupa Hrvatskoj seljačkoj stranci. Izabran je za predsjednika Kotarskog odbora HSS-a. U Donji Lapac tih godina dolaze iz ruskog zarobljeništva bivši austrijski vojnici iz Prvog svjetskog rata, radnici iz zapadnih zemalja, u to vrijeme i jedni i drugi neprepoznati kao komunistički agitatori. U Njemačkoj je na vlasti Hitler, buja nacional-socijalizam, u Italiji je Mussolini i fašizam. Mladi ljudi su impresionirani mogućnošću da budu "revolucionari" i "antifašisti". Tamo se svrstao i Nikola.

Njegova obitelj imala je deset članova: otac, maćeha, žena, sin Milan, rođen 1936., braća, sestre, stric, strina. Oni su bili jedna od pet obitelji Vidakovića u Donjem Lapcu u kojem je tada živjelo dvadesetak hrvatskih obitelji, a još toliko ih je bilo u bližoj okolici. Pet kilometara dalje je veliko hrvatsko selo Boričevac u kojemu je tada živjelo oko 2000 Hrvata, sa župnom crkvom kojoj su pripadali i Hrvati iz Donjeg Lapca.

Nakon proglašenja NDH Srbi dižu oružanu pobunu istodobno u Srbu i Donjem Lapcu, ali Srbljani (Dražini četnici, op. A.B.) su spretniji i dobivaju ustaničko "prvenstvo". Mnogi se smatraju partizanima, a nose četničke kokarde, srpske oznake i zastave.

Nakon paleža Boričevca iz kojega su se žitelji većinom spasili bježeći prema Kulen Vakufu, ustanici su nasrnuli na sve hrvatsko. Hrvati stradavaju ili bježe na sve strane. Nikolin "antifašistički status" pomaže mu da skloni obitelj, ali ne zadugo, pa je s obitelji bio prisiljen bježati u šumu k partizanima. Krajem 1941. godine uspijevaju se po kiši i snijegu, gladni, goli i bos, ušljivi i prljavi izvući iz ličkog pakla i doći u Pisarovinu kod Zagreba. Ostavši bez ičega, bili su prisiljeni živjeti od rada kod seljaka. Nikola skupa s njima.

U Donji Lapac nakon Drugog svjetskog rata Hrvati se nisu smjeli vratiti, osim njegova oca i maćeha, koji su na dijelu zgarista vlastite velike kuće izgradili skromnu kućicu, koju je kasnije koristio Vidakovićev brat. Nikola je na

komadiću zemlje napravio sebi "vikendicu". Obje kuće su spaljene od Srba 1991.

A.T.

U literariziranoj priči koju objavljujemo sve je istinito, autentična su i imena. Priča je svojevrsna autorova duhovna katarza nakon svega što je proživio.

(.) U predvečerje odluči Nikac (Nikola Vidaković Nikac, op. A. B.) odšetati do stare "Bujadnice" pogledati je li već oveća tabla raži u stupnju zriobe. Kad je izašao na ulicu nađe veću skupinu ljudi, kao u nekom transu dinamično hodaju, bez svrhe i smisla, te žučno, ali s očitom radošću, diskutiraju, gestikuliraju. Ne razabire se ni tko se kome obraća niti tko je govornik a tko slušatelj. Ugibajući se mnoštvu u prolazu, Nikac priupita što se događa, a začuđen Simo reče: "Pa da, ti kao ne znaš, pobuna je, ustanak protiv ustaša i nezavisne hrvatske države. (.)

Odjednom na gumno (konac srpnja, vrijeme vršidbe, op. A.B.) dotrči Marija vičući: "Bježite, došli su pitati gdje su ljudi (muškarci) pa odoše u Ivanovu kuću. Znadu, rekoše, kako je teško bolestan pa mu nose lijekove."

Nikac i Ivan su međaši, gumno jedno do drugoga, a na rubu Ivanova gumna sjenik. U njemu leži Ivan teško bolestan, nepokretan. Supruga Milka tu ga sklonila zbog sigurnosti jer su još jučer neki smrknuti ljudi pitali za njega. Dok Nikac razmišlja kamo bi bježao od vršaja, nekoliko naoružanih muškaraca stiže pred Ivanov sjenik gurajući grubo pred sobom njegovu ženu Milku, pa udoše s njom u sjenik. Nikac se zakloni iza plasta uz rub gumna. Iz sjenika se začuje potmuli udarac, zatim duboki hroptaj popraćen užasnutim Milkinim krikom i bolnim plačem. Kad su siledžije izašli iz sjenika, njihovi sudruzi već su iz staje izveli krdo od desetak volova i krava. Odoše zajedno.

Uz nužni oprez Ivanovo tijelo zakopano je u njegovom voćnjaku iduće noći. Osvanuo je 2. kolovoz 1941. god. Nikac je noć prespavao u obližnjoj "Japuri". Vlažan od noćne rose, zaklonio se iza divlje jabuke pa se pokušao ogrijati na jutarnjem suncu ispod kojega lahor donese miris paljevine. Otisne pogled u smjeru istoka i opazi dim pa se popne na stablo jabuke kako bi dalje i bolje vidio. Na širokom horizontu hrvatskog sela Boričevca, kao u nekom vijencu, naredali se stupovi gustog dima kroz koje desetak metara visoko ližu crveni plamenovi. Na trenutke, kad plane spremište žita ili krme, buknu goleme erupcije dima i plamena.

Gori Boričevac!

Bio je to najveće čisto hrvatsko selo u kotoru, sjedište katoličke župe koja je obuhvaćala sva hrvatska naselja, ne samo u donjo-lapačkom kotoru, već i preko Une, hrvatska sela u Bosni, sve nadomak Bosanskog Petrovca. Boričevac je bio najnaprednije naselje u ovom kraju. Njive na vrijeme i uredno obrađene, usjevi uzorno njegovani, stoka uvijek istimarena, nastambe čiste i okrečene, gospodarska dvorišta i ratarsko oruđe uredno spremljeno, čeljad čista i lijepo odjevena. Nikcu nekom prilikom reče Srpkinja Milica: "Na njihovim njivama kukuruz i žito bolje od našega, a njiva jedna kraj druge, kako to može biti?" Kobnog 2. kolovoza 1941. god. oko podne dođoše po Nikca Vojin i Dušan. Poslao ih je Gojko (Polovina, op. A.B.). "Brinuo sam se za tebe", reče mi Gojko, "ostat ćeš uz mene dok ne organiziram vlast i komandu mjesta". Ispriopovijeda mu kako je upravo došao iz Boričevca, koji su jutros oslobodili. "I Lapac je naš, to već znaš, pa imamo u rukama prvo sresko mjesto. Ovdje će

biti štab oslobodilačke vojske za cijelu Liku. A sad ćemo pričekati našu vojsku, iz Boričevca će uskoro stići".

Došle su stotine muškaraca svih godina starosti u dugoj koloni. Miješaju se pjesme "Spremite se spremte četnici" i "Budi se istok i zapad". Na čelu kolone Pejo Žunić i Stevo Dragičević, zamotani u crvenu tkaninu ugrabljenu iz dućana Dane Brkića, trgovca iz Boričevca. Uz njih Simo sa srpskom zastavom i kokardom na kapi, odmah do njega. Jovelja iznad kojega se vijena crna četnička zastava na kojoj je mrtvačka glava, a na glavi mu šubara s istim znakovljem. Mnogi takve imaju. Svatko se zaprtio nečim: trubama tkanine, vrećama suhog mesa i slanine, ratarskim oruđem, raznovrsnom odjećom. U kolima nakrcane vreće tek ovršenog žita. Iza njih stada stoke, konja, goveda, ovaca. Pod bezbrojnim kopitama stoke tutnji zemlja kao pod stampedom. Svaka vrsta stoke buči svojim glasom, goniči ih tjeraju i motkama savijaju u živo klupko. Pijani i promukli, svojom dernjavom i zviždanjem metaka kroz zrak dopunjuju ovu potresnu sliku. Sve se doimlje kao neka tragična i stravična simfonija, kojom dirigira nevidljivi, ali postojeći pa i poznati maestro. Sve je to zaliveno suzama onih koji ta stada uzgojiše. Oni nisu ovdje, ali njihove suze jesu, i jecaji se čuju u obliku tonova zvonaca, što su ih oko grla nosili pojedini konji, volovi, ovnovi.

Nastavlja se, završetak u idućem broju

Hrvatsko slovo, 11. rujna 2009.

Ante Beljo

PODLISTAK (9)

Prvi posao "narodnih boraca" - pljačka lapačkih Hrvata

PN:Što se to slavilo od 1945. do 1990., kao Dan ustanka naroda Hrvatske i Dan ustanka naroda BiH, a "slavlje" obnavlja i posljednjih nekoliko godina uz pokroviteljstvo i sudioništvo osoba iz javnog i političkog života današnje RH?Što se zapravo tada dogodilo na području Like i jugozapadne Bosne rasvjetljava nam, služeći se podacima iz različitih povijesnih izvora i svjedočanstava, Ante Beljo

"'Narodni borci', koji na juriš oslobodiše Boričevac, selo bez ikakve obrane, vratiše se trijumfalno u Donji Lapac.

Vodstvo ustanka - pobune imenova civilnu vlast, odbor od 30. 'uglednih' građana, gotovo sve osvjedočene velikosrbe, a za sekretara - zapravo politkomesara - imenova **Stevu** (Dragičevića, op. A.B), kojeg 'ugledni građani', članovi odbora, za desetak dana najuriše, jer nisu željeli imati komunističkog komesara.

Za komandanta mjesta imenovao je Gojko Luku (Štikovca, op. A.B.). Čovjek je visokokvalificiran, bio je žandar pravi pravcati. Dao mu pod komandu 20 narodnih milicionera. Oni će čuvati narodnu vlast i, dakako narod.

Prvo što je Luka uradio na opće zadovoljstvo bilo je da je dao isprazniti staje i spremišta žita i hrane lapačkih Hrvata, ono što je ostalo nepočišćeno. Trudio se da budu pronađeni "ustaše", ali je obećao i Srbima da će pričepiti svakoga tko bude skrivao Hrvata.

Idućih nekoliko dana stigoše u Lapac mnogi članovi visokih foruma Partije. Dođoše **Jakov Blažević** (on je na neki način bio domaći jer je bio sekretar komiteta za Liku) pa **Mile Počuča, Tomo Nikšić, Marko Orešković i Rade Žigić**, kojega je ravno iz Beograd poslao Aleksandar Ranković. Oni su zasjenili lokalne prvake **Peju Žunića, Stevu Dragičevića**, a djelomično i **Gojka**

Polovinu.

Nikac je i sam pripadao antifašističkom pokretu. Bio je predsjednik kotarskog odbora Hrvatske seljačke stranke, pa je smatrao da pripada ljevici. U Gojkovoj sjeni trudi se sačuvati život sebi i još devetorici članova obitelji, kojima je iznalazio zaklonište. Gojko ga hrabri, kroz koji dan će, veli, proglasiti sovjetsku republiku, uvesti red i strogoću. Pobrinut će se on da svatko postupa i radi u okrilju partijske ideološke čistoće.

Tokom dana Nikac izabere vrijeme i odšulja se pogledati svoju kuću. 'Sad su bili ovdje, traže vas i htjeli su paliti, ali mi nismo dali, jer je preblizo naših kuća', reče susjed Tota.

Kad se vratio, slušao je kako **Pejo Žunić** priča krugu boraca oko sebe da je u Boričevcu pozvao nekog Hrvata, koji je jedan od rijetkih tamo ostalih, da se preda, ali je on pobjegao u sjenik. Radije je izgorio nego se predao, jer je on Pejo, kaže, zapalio sjenik. Žunić je sebe smatrao najstarijim lapačkim komunistom, koji je naučio Marxovu ideologiju i sve znade o Staljinu. Valjda je mislio da je time amnestiran od zločina.

Ubojstvo Hodakâ

Kad je Nikac idućega dana, krijući se, odšetao uz kukuruzni nasad u polju, od ulice se začuje neka strka i galama. Zakloni se među kukuruzne stabljike pa kroz klasje gleda i osluškuje. Čuje u nastaloj buki prijeteće glasove i razabire da nekoga treba zaklati, pobiti. Usmjerivši sluh prema ulici, trgne se jer se čulo kako se lome kukuruzne stabljike i pred njim se stvori Vican sa stajskim vilama. On preplašen, a Vican iznenađen U prolazu Vican mu reče: 'Ne boj se, neću ja tebe, idemo mi uvatiti one ustaše, što su bili sakriveni kod Peje Žunića'. Odtutnji zatim među gomilu koja se u polju brzo umnožavala. Trojica muškaraca, dva brata Jakova Hodaka, uglednog gospodara iz Poljica blizu rijeke Une, Ivan-Ivača i "X" te sin mu Nikola, sve ugledni ljudi, poznati pripadnici Mačekove opozicije, grabili su preko polja u smjeru šume. Sunce nemilo žeže, sve zrak treperi, ptice ševrljuge uzlijeću, izvode svoju melodiju pa slete. Dok se to ponavlja, prepelica uz obraslu među producira svoju melodiju - potpožip, potpožip.

Rulja od mnogo desetaka ljudi valja se za Hodacima, koji hitaju sve bliže k šumi. Uz urnebesno urlanje svatko u rulji se nameće svojom dernjavom: '**Sreti ih od bihačke ceste, presijeci im put, nedaj im u šumu**'.

Progonitelji se razredili po polju, okružuju nedužne bjegunce, uhvatiše Ivoću (Ivana). Omanja skupina se skupi oko njega, oduzmu mu život i krene za ruljom. Hodak "X" stiže do Viganjića drage, dohvati se šume i spasi se. Nikola Hodak hita u šumu na drugom mjestu, nađe se u Milešinoj dragi, uskim putićem probit će se na mali proplanak i za dvadesetak koraka u okrilje guste šume. No kraj putića, u gustoj sitnogorici, čuči ženska spodoba i kroz granje prati Nikolu krvavim pogledom. Objema rukama čvrsto uhvatila držalo sjekire, a čelično sječivo usmjerila okomito na putanju Nikolinog kretanja. Zrake sunca probijaju se kroz sitno granje i zlokobno blješte na čeličnom sječivu. U grmu zaleprša kosovica. Nikole se trgne pa se prignu i ubrza korak, a kad stiže na rub gustiša, Draginja ga svom snagom udari sječivom posred lubanje. Otvori se rana krvava kao Sunce gledano kroz oblak dima nad Boričevcem. Šiknu vruća krv potisnuta golemim tlakom, rasprši se u sve manje četice i zelenom lišću podari grimiznu boju. Proplankom se razlije vonj svježije krvi. U crvenilu krvi klone Nikola. Tu je počivao do 1945. kao svjedok okrutnog umobolnog

zločina.

Napomena NIkole Vidakovića Nikca na kraju članka:

Ona trojica Hodaka, kako se kasnije saznalo, nisu uopće bili skriveni kod Peje Žunića u Donjem Lapcu. On im nije pružio nikakvu zaštitu. Koristio ih je da mu obave žetvu, vršidbu i kosidbu. Dakle, izložio ih je pogibelji, jer ih je svatko vidio i saznao tko su i da su Hrvati. Žunić je, inače, bio čovjek bolesnih ambicija, politički analfabet, mračna i moralno srozana ličnost, umišljena veličina, od susjeda prezren, a kad je bio 'pročitani', napušten je i odbačen i iz političkog kruga u kojem je živio, kod prijatelja nepoželjan. Ženskaroš koji se utvarao kako može slomiti svako žensko srce. no, partizansku spomenicu je dobio. A 1948. našao se na ulici. Tih godina radio sam u Osijeku. Ponizno je i plačljivo molio pomoć, jer sa suprugom i četvero djece nije imao od čega živjeti. Kako sam bio uspješan privrednik, zaposlio sam ga i riješio mu stambeno pitanje, i to sve odmah. A on je već u to vrijeme otišao u Gradski komitet, gdje je podastro moju "ustašku prošlost". Nije mi to nanijelo štetu, valjda su ga poznavali.

U Osijeku pokušao se plasirati širenjem imforbirovskih i staljinističkih stavova i pisanih materijala. Imao je ljubavnicu, koja je to predala Udbi, pa je bio otkriven. Izvršio je samoubojstvo.

Kako je Žunić sredio Alivojvodića

Pošli su na spavanje. Žunić (Pejo, op. A.B.) povede Radu Žigića, prisnog prijatelja Gojka Polovine, kojima se prikrpa uz Gojka i Nikac, te Mile Kosanović, omanji lokalni lider. Žunić ponudio društvo šljivovicom i medom, nakon čega se smjestiše na Žunićeve tavanu.

'Dobar je Pejo gospodar, kakva mu je samo šljivovica i med', konstatira Žigić. Ne mogavši to u sebi provariti, Nikac bojažljivo izgovori kako Pejo Žunić nema ni šljivovog stabla ni košnice pčela. Žigić priupita otkuda mu onda to. Osmjeli se Mile Kosanović pa, u želji da dade svoj prilog u raskrinkavanju lažnog karaktera, što ga je samohvalom vješto o sebi stvorio Žunić, ispriča Žigiću da je to i sav drugi imutak Pejo opljačkao iz Limarove kuće (Limar je bio Augustin Šimel, naturalizirani Hrvat). Žigić plane i u bijesu izbljuva ćirilicom nekoliko slogana iz srpskog folklora. Od tog dana Žunićeve politička karijera, unatoč Gojkovom pokroviteljstvu, krenula je nizbrdicom.

U štabu je došao na red razgovor o gostioničaru Milanu Alivojvodiću, Hrvatu, naravno. Njega je na svom sjeniku skrivao Srbin, gostioničar Andrija Vidurinov. Žbiri komandanta Lapca LukeŠtikovca pokušavali su ga izvući iz sjenika, ali je Alivojvodić povukao lojtru k sebi i odlučio zapaliti sjenik i u njemu izgorjeti ako se netko popne k njemu. Znajući da bi planuo ne samo sjenik, nego i njegovo imanje, Andrija je čuvao svog kolegu Alivojvodića. Alivojvodićev dragi prijatelj bio je Pejo Žunić pa on dobije zadatak da ga privede svojim prijateljstvom. Žunić to prihvati očekujući da će na taj način poboljšati svoj politički rejting. Žunić je u Alivojvodićevoj gostionici mnoge čaše ispio, mnoge obroke janjetine izjeo, besplatno dakako. Pred sjenikom Žunić mu se javi, poetskim riječima zajamči život i sigurnost i tako između Alivojvodića i revolucije pade zid, ali pade i Alivojvodić. Žunić ga uvede u štab i predade prvom pravovjernom borcu, koji je pritrčao. Pridružio se još jedan dobrovoljac pa Alivojvodića odvedoše u podnožje lapovačke Visočice. Tu pravovjerni također iskaza tko je i što je, pa nožem obavi svoj krvavi posao. Kad se vrati, hladnokrvno je opisivao krvavi ritual. Recimo još da je taj ubojica nedužnog Hrvata poslije 1945. iškolovan hrvatskim novcem i da je postigao reputaciju priznatog dramskog

umjetnika.

Na sličan način borci revolucije, partizani ili četnici (tada se još nisu razlikovali) oduzeli su život nedužnim Hrvatima: Augustu Šimelu, Petri (Peji) i Ivanu Šikiću (bili su braća), Dani Kneževiću, Milanu Vidakoviću, Josipu Mareniću, dječaku Kneževiću, sinu Ilije i Anđe, Paji Šikiću, a na mukama je umrla mlada Marija Šarić te Nino Knežević.

Posebna priča su stari i onemoćali: Mišo Vidaković, Jela (Jeka)Šikić i Kata Šikić. Njih je neki Stole odveo na Bijeli brijeg, blizu D. Lapca, gdje se iz zemljine utrobe vadi prirodno bijeli pijesak. Prostrijelio ih je i glave im gurnuo u grabu. Nakon zločina produžio je svojoj kući u obližnjem naselju. Sutradan se vraćao na svoju dužnost u D. Lapac. kad je prolazio kraj mjesta zločina, iz grmlja što je okruživalo Bijeli brijeg prasnuše hitci i Stole se pridruži žrtvama svoga zločina. Potraga narodnih boraca za počiniteljem nije dala ploda, a časnom sucu i egzekutoru nigdje traga. Samo u grmu nađoše ležaj od suhog lišća gdje je pravedni osvjetnik ležao dok je čekao da ostvari svoju presudu.

Sve ubojice nedužnih Hrvata bili su vođama pobune poznati imenom i prezimenom. Zločini su se događali ispred njihovih očiju. Jedini, staloženi i razboriti Jakov Blažević, želio je Hrvatima pomoći. On nikada nije brzopleto odlučivao. Htio je sve promotriti iz distance, zbog čega mu dadoše ime 'oklijevalo'. Nikac je Jakovljeve pokušaje shvatio pa se usudio indirektno ukazati da treba nedužne zaštititi. No svaku pomisao na to presjekli bi Orešković i Žigić. Revolucija je bezobzirno brisala sve što joj je na putu i o tome nije bilo suda!

Ponešto je pomagao major Rašeta, kojega su partijski čelnici kasnije proglasili najvećim četnikom. Major Rašeta pomagao je Ili Šikiću da se spasi, Mariju Šikiću Daninu, udovu s jednim djetetom u naručju i drugim u utrobi oteo je iz ruku četničkih koljača, a Nikcu je ponudio zaklonište u svojoj kući. Videći da je svakoga dana sve više pogibelji, a i na savjet dobronamjernih Srba, Nikac se potihoo povukao iz Gojkove zaštite, jer je vidio da je i Gojkova zvijezda počela tamniti. Pridružio se svojoj obitelji koju je već ranije sklonio u šumu. U Donji Lapac dolazio je kradomice po hranu, ali jednog dana uhvati ga četnička zasjeda. Pročitali su mu smrtnu presudu, koju je izrekao četnički štab uz napomenu kako srpski heroji neće ni mačku hrvatsku ostaviti na životu. Kad su ga počeli vezati, pojavi se iznenada Mile Rašeta -Šović s još dvojicom, odgurne četnika s užetom u ruci i stane između Nikca i skupine koljača. Došlo je do oštire prepirke i objašnjavanja pa i potezanja oružja, a kad Mile Šović-Rašeta sa smrtnom ozbiljnošću uzviknu: 'Ovdje će pasti srpska krv prije nego Nikca odvedete", koljači su popustili te Mile iščupa Nikca iz četničkih ruku'."

Kraj podlistka